Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН · **8 декабрь 1971 йил, чоршанба** · № 283 (15.153). · Баҳоси 2 тийин.

ТАСС АХБОРОТИ

«МАРС-3» СОВЕТ АВТОМАТ СТАНЦИЯСИНИНГ ТУШИРИЛАДИГАН АППАРАТИ МАРСГА ОҲИСТА ҚЎНДИ

Совет фани ва техникаси янги ажойиб муваффақиятга эришди. «Марс-3» автомат станциясининг тушириладиган аппарати 1971 йил 2 декабрда космонавтика тарихида биринчи марта Марс планетаси юзасига оҳиста қўнди.

«Марс-3» автомат станциясининг планеталараро траекториядаги парвози 188 кун давом этди. 2 декабрда траектория охирги марта тўғрилаб қўйилди. Бунда «Марс-2» станциясида бўлгани сингари борт автономи астронавигация системаси ва электрон-ҳисоблаш машинаси ёрдами билан автоном тарзда бажарилди. Булар тўғрилаш импульсининг ҳажми ва йўналишини ҳисоблаб чиқишни амалга оширди. Бу эса туширилладиган аппаратнинг белгиланган вақт ичида ажралиши учун зарур шарт-шароитларни, унинг атмосферага кириши ва планета юзасига оҳиста қўнишини таъминлади.

Туширилладиган аппарат ажралгандан кейин у планета атмосферасига кирди, парашютда пасайди ҳамда Марс юзасининг жанубий ярим шарида Электрис ва Фаэтонтис областлари ўртасидаги координаталари жанубий кенгликнинг 45 градус ва ғарбий узунликнинг 158 градус бўлган районига оҳиста тушди. Аппаратга Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг герби тасвирланган вимпел ўрнатилган.

(Давоми учинчи бетда).

ПОЛЬША БИРЛАШГАН ИШЧИ ПАРТИЯСИНИНГ VI СЪЕЗДИГА

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Польша Бирлашган ишчи партияси VI съездининг делегатларини, Польша Халқ Республикасининг барча коммунистларини, меҳнаткашларини совет коммунистлари номидан, мамлакатимиз халқи номидан қизғин қардошларча самимий табриклайди.

Биз зўр мамнуният билан шуни қайд қиламизки, поляк халқи Польша Бирлашган ишчи партияси раҳбарлигида социализм қуриш учун курашда катта муваффақиятлар қўлга киритди. Сизнинг мамлакатингизда халқ ҳокимияти ўрнатилганидан буён ўтган 27 йил ичида туб социал-иқтисодий ўзгаришлар амалга оширилди, экономика ва маданиятни ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришилди. Социалистик Польша жаҳонда экономикаси жиҳатидан ривожланган илғор давлатлар қаторига ўтди, социалистик Польша социалистик ҳамдўстликни янада мустаҳкамлаш, халқаро коммунистик ҳаракатни, барча антиимпериалистик кучларни жипслаштириш ишига катта ҳисса қўшмоқда. Польшанинг Европада ва бутун дунёда тинчлик ҳамда хавфсизлик учун зўр ғайрат билан кураш олиб бораётганлиги ҳамманинг эътирофига сазовор бўлди.

Польша Бирлашган ишчи партиясининг VI съезди ҳал этадиган вазифалар ғоят муҳим эканлигини совет коммунистлари яхши тушунадилар. Поляк коммунистлари партияси марксизм-ленинизм таълимотига амал қилиб, ишчилар синфи билан, кенг халқ оммаси билан алоқаларни мустаҳкамлаш ҳақида, меҳнаткашлар турмушининг моддий ва маънавий даражасини ошириш тўғрисида, ижтимоий жараёнларга раҳбарлик формалари ва методларини такомиллаштириш тўғрисида зўр ғамхўрлик қилаётганлигини совет коммунистлари яхши биладилар.

Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикасининг коммунистлари ҳамда меҳнаткашларини синовдан ўтган мустаҳкам дўстлик бирлаштиради. Энг инсонпарвар ва энг адолатли жамият қуришдан иборат муштарак улуғ мақсад уларни илҳомлантиради. Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасида сиёсий, иқтисодий, маданий ва илмий соҳаларда ҳар томонлама кенг алоқалар йил сайин ривожланиб бормоқда.

Совет коммунистлари КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини бажара бориб, совет-поляк ҳамкорлиги ҳамиша ривожланиб бориши учун, совет ва поляк халқлари бахт-саодати йўлида, тинчлик, тараққиёт ва социализм саодати йўлида мамлакатларимиз қардошларча иттифоқини мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам қўлларидан келган ҳамма чораларни кўрадилар.

Польша Халқ Республикаси коммунистларининг, барча меҳнаткашларининг Польшада социализмни янада ривожлантириш учун, ўз ватанининг равнақи учун, мустаҳкам тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун курашда янгидан-янги муваффақиятларга эришувларини тилаймиз.

Яшасин социализм учун курашда ишчилар синфининг, бутун поляк халқининг жанговар авангарди — Польша Бирлашган ишчи партияси!

КПСС билан Польша Бирлашган ишчи партияси ўртасидаги, Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикаси халқлари ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик ривожланиб, мустаҳкамланаверсин!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг байроғи марксизм-ленинизм!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМГА ЧЕКСИЗ САДОҚАТ

Польша Бирлашган ишчи партиясининг VI съезди очилди

ВАРШАВА, 6 декабрь. (ТАСС махсус мухбирлари Н. Железнов, Е. Иванов).

Социалистик ривожланиш йўли Польша Халқ Республикасининг экономикаси, фан ва маданиятини ривожлантиришни, унинг қардош мамлакатлар ҳамдўстлигидаги мустаҳкам хавфсизлигини ва халқаро обрўйини таъминлаб берди. Бу муваффақиятлар — Польша Бирлашган ишчи партиясининг марксизм-ленинизмга чексиз садоқати натижасидир.

Польша Бирлашган ишчи партияси (ПБИП) ўзининг VI съездига ишчилар синфи билан, меҳнаткаш деҳқонлар ва халқ зиёлилари билан алоқасини мустаҳкамлаган ҳолда келди. Партия ПБИП Марказий Комитетининг 7 ва 8-пленумларида ишлаб чиқилган ҳамда мамлакатдаги ишлаб чиқарувчи кучларни янада ривожлантиришга, жамиятдаги социалистик муносабатларни мустаҳкамлашга, меҳнаткашларнинг моддий аҳволини яхшилашга, халқ ҳокимияти ғалабаларини мустаҳкамлаб қолишга қаратилган конкрет ҳаракат программасини бу йил изчиллик билан амалга оширди. Шу туфайли съездга тайёргарлик бутун халқнинг меҳнат ғайратини жўш урдирди, социалистик мусобақани кенг қулоч ёздирди.

Маданият ва фан саройи байрам либосида, унинг пештоқига осилган қизил алвонга: «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган даъват ёзилган. Конгресслар зали саҳнасининг тўрига Владимир Ильич Лениннинг катта портрети қўйилган. «Яшасин Польша Бирлашган ишчи партияси — социализм қурувчилар партияси!» деган шиор залнинг бутун энини бўйлаб алангаланиб турибди.

Съездга ПБИП икки миллиондан кўпроқ армиясидан 1.815 делегат вакил бўлиб келган. Халқнинг энг яхши ўғил ва қизлари Польша Бирлашган ишчи партияси фаолиятининг энг муҳим масалаларини муҳокама қилиш, Польша Халқ Республикасини янада социалистик йўлдан ривожлантириш ишида партиянинг янги вазифаларини ва бу вазифаларни ҳал этиш йўлларини белгилаб олиш учун шу ерга тўпландилар.

Варшава вақти билан соат 16. ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Герек, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, ПБИП Марказий Комитетининг секретарлари залга кириб келадилар. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, коммунистик ва ишчи партияларнинг VI съездга келган делегациялари раҳбарлари, халқ бирлиги фронтига кирувчи партияларнинг вакиллари ҳам улар билан бирга президиумга чиқадилар.

Залда ҳозир бўлганларнинг ҳаммаси бир кишидек ўринларидан туриб ПБИП раҳбарларини, қардош партияларнинг делегацияларини гулдурос, давомли қарсаклар билан табриклайдилар. Делегатлар билан меҳмонлар «Интернационал»ни айтадилар.

ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Герек қисқача кириш нутқи сўзлаб съездни очади.

V съезддан кейин ўтган даврнинг, дейди у, ҳамма зарур хулосаларини чиқармоқ ва халқ Польшасининг социалистик тараққиётини тезлаштирадиган қарорлар қабул қилмоқ учун ҳамма тажрибасини якунлайдиган вақт келди. ПБИП VI съездининг асосий вазифаси шу.

Биз съездимиз ишлаб чиқадиган программа социалистик давлат кучи ва аҳамиятини ўстиришини, Польша ишчилар синфи мамлакатимиз барча меҳнаткашларининг турмуш шароитларини оширишини, улар олдида янги-янги истиқболлар очиб беришини жуда хоҳлаймиз.

Э. Герек съездда Европа, Осиё, Африка ва Америка мамлакатларидан коммунистик, ишчи ва социалистик партияларнинг кўпдан-кўп делегациялари ҳозир бўлганлигини Польша коммунистлари ПБИПни жаҳон коммунистик ҳаракати билан, барча тараққиёт кучлари билан боғловчи мустаҳкам ва қудратли интернационал алоқаларнинг ёрқин далили деб биладилар, деди.

Э. Герек ПБИП Марказий Комитети номидан ПБИП VI съездини очиқ деб эълон қилади.

Съезднинг кун тартиби якдиллик билан тасдиқланади:

1. Марказий Комитетнинг ҳисоботи ва Польша Халқ Республикасини янада социалистик ривожлантиришда партиянинг вазифалари.
2. Марказий ревизия комиссиясининг ҳисоботи.
3. Мамлакатни 1971—1975 йилларда иқтисодий ва ижтимоий ривожлантиришнинг асосий қоидалари.
4. Марказий Комитетни ва Марказий ревизия комиссиясини сайлаш.

Шундан кейин делегатлар якдиллик билан съезд президиумини сайлайдилар. Ўртоқ Э. Герек съездга келган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС делегациясини ҳамда бошқа делегацияларнинг раҳбарларини президиумдан жой олишга таклиф этади. Яна гулдурос қарсаклар бошланади.

«Польша Халқ Республикасини янада социалистик ривожлантириш соҳасида партиянинг вазифалари» тўғрисида доклад қилиш учун ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Герекка сўз берилади.

Бугунги кун — Польша Бирлашган ишчи партиясининг VI съезди очилган кун партиямиз тарихида муҳим сана бўлиб қолади, деди Эдвард Герек. Биз — воеводa конференцияларида ва энг йирик саноат корхоналарининг партия ташкилотларида сайланган делегатлар Польша Бирлашган ишчи партиясининг олий органимиз. Ҳозир миллион-миллион кишиларнинг фикри-зикри бизнинг съездимизга қаратилган, поляк ишчилар синфининг, бутун халқнинг Польшани социалистик йўлдан ривожлантириш борасидаги энг яхши орзу-умидлари шу съездга боғланмоқда. Съездимиз ана шу орзу-умидларни оқлаши учун ҳамма ишни қилайлик.

Биз, деди сўнгра Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ҳамма партия аъзоларининг ва бутун халқнинг умумий истакларини ҳисобга олиб, съездни муддатидан бир йил аввал чақирдик. Бизнинг бурчимиз икки съезд ўртасидаги даврда партия билан халқ босиб ўтган йўл якунларини атрофлича таҳлил қилишдан иборат. Партия биздан ижтимоий ҳодисалар моҳиятини чуқур ўйлаб анализ қилишни, тўпланган ижобий тажрибани доимий ҳаракат қилувчи кучга айлантиришни, хатоларимиз ва нуқсонларимизни таҳлил қилишни кутмоқда.

Бизнинг бу съездимизни бутун партия, унинг ҳамма ташкилотлари тайёрлади, деди сўнгра докладчи. Партиясиз ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар ҳам съездни тайёрлашга жуда катта ҳисса қўшдилар. Ана шу тайёргарлик ишларининг ҳамма босқичларида зўр жамоат активлиги, меҳнатдаги жуда кўп ва хилма-хил ташаббуслар, конкрет қадамлар ва тадбирлар муҳити ҳукм сурди. Э. Герек Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг партия VI съездига аталган «Польша

(Давоми иккинчи бетда).

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВнинг

1971 йил 7 декабрда ПБИПнинг VI съездида сўзлаган нутқи

Муҳтарам съезд делегатлари!

Азиз ўртоқлар, дўстлар ва қардошлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси шу кунларда поляк дўстлар орасида бўлиш, Польша Бирлашган ишчи партияси съездининг тантанавор ва шу билан бирга ишчан вазиятини сезиб туриш имконияти берилганлигини юксак қадрлайди. Қардош партияларнинг съезди ишида қатнашиш ҳамиша бизни янги тажриба билан бойитади: чунки партия съезди ушбу мамлакат коммунистлари ҳаёти ва курашининг бутун бир мужассам ифодасидир.

Ўртоқлар. КПСС Марказий Комитети номидан, ўн тўрт ярим миллион совет коммунистлари номидан, Советлар мамлакатининг барча меҳнаткашлари номидан сизнинг съездингизга, Польшанинг ҳамма коммунистлари ва халқига дўстона қизғин салом топширишга ва сизнинг катта ҳамда масъулиятли ишингизда муваффақиятлар тилашга рухсат этгайсиз.

Шу истаклар совет кишиларининг қардош Польшага бўлган чуқур самимий ҳис-туйғуларини ифода этади. Бу ерда гап мамлакатларимиз яқин қўшни бўлганлигидагина эмас, тили ва маданиятининг ўхшашлигидагина эмас. Бу ерда гап яна бизнинг дўстлигимизга ҳар иккала мамлакат меҳнаткашлари ҳақиқатан заҳмат чекиб эришганликлари тўғрисида бораётир. Эксплуататор синфлар ва ҳукмдорлар нифоқ ва адоват уруғини сочмоқ учун ўзларининг ғаразли сиёсатларини амалга ошириб келган оғир тарихий шароитларда халқларимиз шу дўстликни сақлаб қолдилар, ҳимоя қилдилар ва ривож топтирдилар.

Бизнинг дўстлигимиз халқларимизнинг энг яхши вакиллари миллий ва социал озодлик учун золимларга қарши олиб борган озодлик жанглари ўтида тобланди. Машҳур рус ёзувчиси ва революционери Александр Иванович Герцен бундан юз йилдан ҳам илгари халқларимиз мақсадининг муштараклигини ажойиб тарзда ифода қилган эди. Польшада чор зулмига қарши исён кўтарилган пайтда Герцен бундай деб ёзган эди: «Биз Россия тарафдори бўлганимиз учун ҳам Польша билан биргамиз. Биз Россиянинг озодлигини истаганлигимиз учун ҳам Польшанинг мустақил бўлишини истаймиз».

Коммунистларнинг революцион кураши, улуғ Ленин ва сафдошларининг фаолияти натижасида Польша билан Россия меҳнаткашларининг синфий бирдамлиги янги босқичга кўтарилди. Революциянинг афсонавий баҳодири Феликс Дзержинский шу сафдошлар орасида алоҳида ўрин эгаллайди.

Партияларимизнинг тарихий хизмати шундаки, улар ўзларининг фаолиятлари билан Совет — Польша дўстлигини мустаҳкамладилар, бу дўстликни янги мазмун билан бойитдилар, социализм ва коммунизм тантанаси учун курашда Польша билан Совет Иттифоқи халқларининг куч-ғайратларини бирлаштирдилар. Ҳар икки мамлакат коммунистлари қалбларининг қўри, революцион эътиқодлари билан дўстлигимиз алангасини мисли кўрилмаган ёрқин нур билан порлатди дейиш мумкин. Совет — Польша дўстлигининг биз учун шу қадар яқин ва шу қадар азизлигидан ажабланмаса ҳам бўлади!

Ўртоқлар! Социализм мамлакатларининг ишчилари, деҳқонлари, барча меҳнаткашлари жамиятга сиёсий раҳбарлик қилишни коммунистларга топшириб, уларга улуғ ишонч билдирдилар. Мана шу ишонч партияларимизнинг зиммасига жуда катта масъулият юклайди.

Биз коммунистлар ўз мамлакатимизнинг тақдири учун, социалистик тараққиёт тўғри йўлдан бориши учун, халқ ҳаётининг шароитлари учун, кишиларни, айниқса ёшларни социалистик руҳда тарбиялаш учун, ватаннинг хавфсизлиги учун жавобгармиз. Жамиятнинг шу босқичидаги объектив эҳтиёжларни ўз вақтида тушуниб олиш, етилган проблемаларни ҳал этиш энг яхши йўлларини, вужудга келувчи қийинчиликларни енгиб ўтиш усулларини, олға қараб тезроқ ҳаракат қилиш йўллари ва шаклларини вақтида топа билиш, мана шу вазифаларнинг ҳаммаси ҳукмрон коммунистик партиялар зиммасидадир.

Принципиал янги жамият қуриш ишининг ўзи мушкул ва ҳатто ғоятда мураккаб бўлгани каби, ана шу вазифалар ҳам осон эмаслиги аён. Бу вазифаларни турмуш синовидан ўтган социализм қонуниятларига суяниб, ўз мамлакати шароитларида революцион назарияни ижодий тадбиқ этиб ва ривожлантириб, барча меҳнаткашларнинг мададига таяниб, қардош социализм мамлакатлари билан ягона жанговар сафда туриб, улуғ марксизм-ленинизм таълимотига асосланган ҳолда ҳал этмоқ мумкин.

Тарихий тажриба социализм қурилишидек катта ишда айрим, баъзида эса жиддий камчиликлар, хатоликлар бўлиши ҳам мумкинлигидан далолат беради. Лекин шуниси муҳимки, бундай камчилик ва хатоликлар ижтимоий тузум сифатида социализм характеридан, унинг мақсадлари ва асосий принципларидан келиб чиқмайди, балки аксинча мана шу принциплардан қандай бўлсада чекинган, шу принципларни бирон йўсинда бузилишига йўл қўйилган тақдирдагина пайдо бўлади. Шунинг учун ҳам ўз фаолиятини танқидий баҳолай билиш ва ундан зарур амалий хулосалар чиқариб олиш ҳам коммунистларнинг социализм ва коммунизм учун олиб бораётган курашининг муҳим шаклларидан бири, бизга В. И. Ленин васият қилган иш услуби мана шудир.

ПБИП Марказий Комитетининг ҳисобот доклади билан танишиб, Марказий Комитет биринчи секретарининг программ нутқини тинглаб сизнинг партиянгиз босиб ўтган катта, мураккаб ва шонли йўлни ғоят равшан тасаввур қилиш мумкин. Азиз ўртоқлар, социалистик ижтимоий муносабатларни, социалистик экономика ва маданиятни ривожлантиришда Польша коммунистлари ва барча меҳнаткашлари эришган салмоқли ютуқларнинг бутун аҳамиятини Совет коммунистлари тушунадилар, деб айтишга ижозат бергайсиз.

Биз Польша Бирлашган ишчи партияси рўй берган салбий ҳодисаларни тузатишга принципиал ва мардонавор ёндошганлигини ҳурмат қиламиз. Сизнинг партиянгиз, шу партиянинг Польша ишчи синфининг содиқ фарзанди, дўстимиз ва ўртоғимиз Эдвард Герек бошчилигидаги Марказий Комитети меҳнат аҳлининг манфаатлари тўғрисида, меҳнаткаш омма билан алоқаларини доимо мустаҳкамлаб бориш тўғрисида катта ва самимий ғамхўрлик қилаётганлигини равшан кўриб турибмиз.

Азиз дўстлар, бу съездда партия олдида экономика соҳасида ҳам, идеология соҳасида ҳам, қишлоқда ҳам, шаҳарда ҳам ҳали кўпгина мураккаб вазифалар турганлиги тўғрисида гапирилди. Аммо биз сизнинг партиянгиз ленинизмга астойдил содиқ бўлиб қолгани ҳолда, меҳнаткашлар оммасининг туб манфаатларини ифода этувчи равшан, изчил революцион, реалистик сиёсатни ўтказиб ўз вазифаларини муваффақиятли ҳал этишига, поляк халқининг ишончини шараф билан оқлашига қаттиқ ишонамиз.

Поляк коммунистларининг партияси чинакам интернационалистик партия бўлиб, халқаро коммунистик ҳаракатнинг йирик жанговар отрядидир. КПСС делегацияси шу муътабар минбарда туриб, Польша Бирлашган Ишчи партиясининг социалистик ҳамдўстликни мустаҳкамлашга, социалистик давлатларнинг ҳар томонлама ҳамкорлигини ривожлантиришга қаратилган актив фаолиятининг аҳамиятини зўр миннатдорчилик туйғулари билан таъкидлаб ўтишни истар эди. Ўртоқлар, бу — бизнинг умумий ишимиздир, барча қардош мамлакатлар ва қардош партияларнинг ишидир.

Жаҳон социализм системасини янада жипслаштириш, социалистик мамлакатлар ҳаракатларини тағин ҳам бирлаштириш масалалари КПСС XXIV съездининг диққат марказида турди. Венгер, болгар, чехословак, немис ва монгол коммунистларининг яқинда бўлиб ўтган съездларида бу тўғрида батафсил гапирилди. Бу проблемалар съездингиз муҳокамасига ҳам қўйилганлигини кўриб турибмиз. Бу — қонуниятли бир ҳол. Бу Совет Иттифоқи Компартияси, Польша Бирлашган Ишчи партияси ва бошқа қардош партиялар замон талабларига сезгирлик билан эътибор бераётганликларини, жаҳон социализм тараққиётининг энг асосий, энг муҳим йўлини — бирлик ва жипслашиш тенденциясини мустаҳкамлаш ва янада ривожлантириш соҳасида актив иш олиб бораётганликларини исбот қилади.

Бу нарса ҳамма соҳада-халқаро майдондаги сиёсатни мувофиқлаштириб олиб бориш соҳасида ҳам, иқтисодий интеграция ишини зўр ғайрат билан олға силжитишда ҳам, идеология борасидаги куч-ғайратимизни координация қилиш соҳасида ҳам намоён бўлмоқда. Бу ҳол қардош мамлакатлар коммунистлари, меҳнаткашларининг кенг, оммавий учрашув ва алоқаларида, бир-бирларининг билимларини доим баҳам кўриш, тажриба ва практикаларини таққослаб кўришда ҳам яққол намоён бўлмоқда.

Социализм ва коммунизмни барпо этаётган ўн мингларча, юз мингларча кишиларнинг амалий, бевосита алоқаси биз учун одатдаги иш бўлиб қолди. Аммо юзаки қараганда оддий бўлиб кўринган бу иш замирида ҳам чуқур тарихий маъно бор: чунки келажакда халқларнинг жаҳон миқёсидаги қардошлиги учун пойдевор вужудга келтирилмоқда. Биз зўр мамнуният туйғулари билан шуни айта оламизки, Польша ва Совет Иттифоқи коммунистлари совет-поляк дўстлигини мустаҳкамлаб, социализм мамлакатлари ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашга ёрдам бериб, ана шу улуғ ишга ўзларининг катта ҳиссаларини қўшмоқдалар.

(Давоми иккинчи бетда).

А. Н. КОСИГИН НОРВЕГИЯДА

ОСЛО, 6 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Расмий визит билан Норвегияда меҳмон бўлиб турган СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин шарафига кеча кечқурун Норвегия ҳукумати номидан зиёфат берилди.

Зиёфатда А. Н. Косигинга ҳамроҳ бўлиб келган расмий кишилар, СССРнинг Норвегиядаги элчиси С. К. Романовский у билан бирга бўлдилар.

Норвегия томонидан зиёфатда бош министр Т. Брателли, ҳукумат аъзолари, таниқли давлат ва жамоат арбоблари, савдо-саноат доираларининг вакиллари бўлдилар.

Зиёфат вақтида Т. Брателли билан А. Н. Косигин нутқ сўзладилар.

Норвегия бош министри шуни таъкидладики, кўпгина ўзгаришлар содир бўлаётган ҳозирги даврда ҳукуматлар ва халқлар мамлакатлар ўртасидаги муносабатларга жуда қизиқиб қарамоқдалар. Биз, деди у, бошқа мамлакатлар билан яқиндан ҳамкорлик қилиш формаларини қидирмоқдамиз. Норвеж халқи жуда манфаатдор бўлган тинчлик ва хавфсизликка зўр иштиёқ ана шуни тақозо қилади. Совет Иттифоқи раҳбарлари ва халқи ҳам ана шундай иштиёқда эканликларига аминмиз.

Европа ўзгаришлар даврига кирди, деди сўзини давом эттириб Т. Брателли. Унинг олдида шундай имконият очилдики, бундан албатта фойдаланиш лозим. Бутун норвеж халқи тинчлик ва дўстликни таъминлаш йўлидаги тадбирларни зўр мамнуният билан табриклади. Норвегия ҳукуматининг фикрича, Европа хавфсизлиги ва ҳамкорлигига бағишланиб, яхши тайёргарлик билан ўтказиладиган кенгаш кескинликни юмшатиш ва музокаралар жараёнини илгари силжита олади. Биз бу ишга катта аҳамият берамиз. Шу сабабли кескинликни юмшатиш ва тинчликни таъминлаш ишига ўз ҳиссамизни қўшмоқ учун бу масалада активлик кўрсатмоқдамиз.

(Давоми учинчи бетда).

АБДУРАҲМОН АЛ-АРЁНИЙ МОСКВАГА КЕЛДИ

СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан Яман Араб Республикаси республика кенгашининг раиси Абдураҳмон Ал-Арёний расмий визит билан 7 декабрда Москвага келди. Яман Араб Республикасининг ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида ҳурматли меҳмонни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянский ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. (ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети 1914 йилдан КПСС аъзоси, Иттифоқ аҳамиятидаги шахсий пенсионер Андрей Андреевич Андреевнинг оғир касалликдан кейин 1971 йил 5 декабрда 77 ёшда вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ · **СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** · **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ШАРАФИГА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

ПХЕНЬЯН, 7 декабрь, (ТАСС). Корея Халқ Демократик Республикаси олий халқ мажлисининг президиуми КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов бошчилигидаги бу ерга келган СССР Олий Совети делегацияси шарафига кеча қабул маросими уюштирди.

Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети Сиёсий комитети аъзолигига кандидат Ян Хен Соб қабул маросимида нутқ сўзлади. Биз, деди у, Совет мамлакатининг [illegible] ҳис-туйғуларини [illegible] совет халқи билан [illegible] бирдамлигимизнинг ифодаси, деб ҳисоблаймиз.

Корея халқи [illegible] Ян Хен Соб бу муваффақиятлар [illegible] совет халқига [illegible] бўлиб хизмат қилади, деб таъкидлади.

ПХЕНЬЯН, 7 декабрь. СССР Олий Совети Президиуми аъзоси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов бошчилигидаги СССР Олий Советининг делегацияси [illegible] Совет Армиясининг қаҳрамонона жангчилари хотирасига ўрнатилган озодлик монументи ёнига гулчамбар қўйдилар.

Гулчамбар қўйиш маросимида Корея Халқ Демократик Республикаси олий халқ мажлиси президиуми раисининг ўринбосари Кан Рян Ук, Пхеньян шаҳар халқ комитетининг [illegible] иштирок этдилар.

Делегация Корея Халқ Демократик Республикасининг [illegible] виставкасини кўздан кечирди. Пхеньян давлат университетини ҳам бориб кўрди.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқининг давоми

(Боши 1-бетда).

Социалистик мамлакатлар бир-бирлари билан маҳкам иттифоқликда ҳаракат қилиб, жаҳондаги воқеаларнинг боришига актив ва тобора катта таъсир кўрсатмоқдалар. Биз кундалик ишлар билан банд бўлганимиз ҳолда бу таъсир нечоғлик кучли ва нечоғлик кенг эканлигини баъзан ҳатто сезмай ҳам қоламиз. Бу таъсирнинг буюклиги бизнинг кучли бўлганлигимиздагина эмас. Бизнинг овозимизга истар-истамас қулоқ солишга мажбур этадиган бошқа муҳим омиллар ҳам бор. Социалистик ҳамдўстлик ташқи сиёсатининг барча қитъалардаги халқ оммасига яқин ва тушунарли бўлган сиёсатнинг принципиаллиги ва изчиллиги — ана шундай омилларнинг биридир.

Социализм ва коммунизм қурмоқ учун бизга тинчлик керак. Барча халқларга тинчлик керак. Халқлар ўзларининг сон-саноқсиз қурбон беришлари ва азоб-уқубат чекишларига сабаб бўлган жаҳон уруши фожиасининг такрорланишини истамайдилар. Одамлар ҳалок бўлишни истамайдилар, шаҳарларнинг вайрон қилинишини, қишлоқларнинг ёндирилишини хоҳламайдилар. Шу сабабли Совет Иттифоқи ва Польша, барча қардош социалистик мамлакатлар ўтказиб келаётган тинчлик сиёсати — чинакам халқ сиёсатидир. Биз тинчлик тарафдоримиз, келажакдаги авлодларнинг бундан буён уруш даҳшатларини бошдан кечирмаслиги тарафдоримиз. Биз халқаро миқёсдаги нуфузимизни, бутун куч-қудратимизни ана шу олижаноб мақсадга эришмоқ учун сарф қиламиз.

Тинчлик йўлидаги курашимизда барча мамлакатларда миллионларча иттифоқчиларимиз бор. Аммо биз тинчлик ишига ғоят душман бўлган кучлар борлигини ҳам эсдан чиқара олмаймиз. Шу сабабли мамлакатларимизнинг актив тинчликсеварлик сиёсати агрессив империалист доираларнинг ҳаракатларига қатъий зарба беришни ҳам кўзда тутади. Мамлакатимизнинг халқлари каби поляк халқи ҳам социалистик мамлакатларнинг бундан бошқача йўли бўлиши мумкин эмаслигини яхши тушуниб олганлигига аминмиз.

Бундан 16 йил муқаддам бу ерда, Варшавада социалистик мамлакатларнинг мудофаа иттифоқи тузилган эди. Биз янги урушнинг бошланишига йўл қўймасликдан иборат ягона мақсад билан шундай қадам қўйган эдик. Бу — НАТОнинг агрессив тайёргарлигига, биз билан зўравонлик руҳида гапириш йўлидаги уринишларга жавоб чораси эди. Варшава Шартномаси ташкилоти шу йиллар мобайнида қардош мамлакатларнинг тинчлик мақсадларига астойдил хизмат қилиб келди ва воқеаларнинг боришини халқлар учун қулай бўлган йўлга буриб юборишга ёрдам берди. Совет Армияси, Польша қўшинининг, Варшава Шартномасида қатнашувчи бошқа мамлакатлар қуролли кучларининг жанговар қардошлиги — ҳозирги кунда ҳам агрессорларнинг шаҳтини қайтариб турган энг муҳим омилларнинг бири, тинчликнинг сақланишига ёрдам бераётган омилларнинг биридир.

Польша, Совет Иттифоқи ва бошқа қардош мамлакатларнинг коммунистлари ҳар доим, ҳар қандай машаққатлар рўй берганда ҳам ўзларининг интернационал бурчига содиқ бўлиб қоладилар. Социалистик интернационализмнинг қудратли кучи халқаро майдонда кескин кризислар рўй берган чоғда айниқса яққол намоён бўлмоқда. Кейинги йилларда бундай кризислар оз бўлмади.

Биз ўзимизнинг интернационал бурчимизни бажариб, мард Вьетнам ватанпарварларининг озодлик ва мустақиллик учун, империалистик агрессияга қарши курашини кенг, самарали қўллаб-қувватламоқдамиз. Вьетнам халқи бу курашнинг ҳамма йўналишларида — ҳарбий, сиёсий ва дипломатик соҳада ҳамиша ўз дўстларининг ёрдамига таяна олади. Социалистик мамлакатлар ўзларининг интернационал бурчларини бажариб, исроиллик босқинчилар ва уларга ҳомийлик қилаётганларнинг планларини чиппакка чиқариш, араб халқларининг ўз қонуний ҳуқуқларини қаттиқ туриб ҳимоя қилишларига ёрдам бериш, Яқин Шарқда адолатли тинчлик ўрнатишга кўмаклашиш учун ҳамма чораларни кўрадилар.

Буржуа пропагандаси ҳар қанча ҳийла-найранг ишлатиб кўрганида ҳам, сиёсатимизга тухмат қилишга уриниб кўрганида ҳам, жаҳон халқлари социалистик мамлакатларнинг жанговар бирдамлиги, уларнинг империалистик агрессияга ва халқаро босқинчиликнинг ҳамма формаларига нисбатан қатъий ва муросасиз позицияси ҳозирги кунда тинчлик, халқлар хавфсизлиги ва озодлигининг асосий негизларидан бири эканлигини тобора равшан кўрмоқдалар, тобора яхши тушуниб олмоқдалар.

Тинчлик ва халқлар озодлигининг ҳамма тарафдорлари каби биз ҳам яқинда Осиёдаги икки қўшни давлат ўртасида рўй берган ҳарбий можародан, шунингдек бу можарони келтириб чиқарган воқеалардан — Шарқий Покистон аҳолиси асосий ҳуқуқларининг ва аниқ баён этилган иродасининг қон тўкиб бостирилишидан, ўн миллион қочоқларнинг бошига тушган фожиадан жуда хафа бўлдик. Совет Иттифоқи қон тўкилишининг тўхтатилишини, ташқи кучларнинг аралашувига йўл қўймай, рўй берган проблемаларни халқларнинг қонуний ҳуқуқларини ҳисобга олиб сиёсий жиҳатдан тинч ҳал этилишини, бу районда мустаҳкам ва ҳаққоний тинчлик учун шарт-шароит вужудга келтирилишини қатъий талаб этмоқда.

Ўртоқлар! Чорак асрдан кўпроқ вақтдан буён Европада ҳарбий можаролар рўй бермади. Бу эса тинчликсевар давлатларнинг катта ютуғи, Европа халқларининг катта ғалабасидир. Лекин тинчлик мустаҳкам эмас эди. Европада «совуқ уруш» васвасаси барҳам топмади. Сиёсий кураш билан ҳарбий тўқнашув ўртасидаги чегара заиф ва беқарор бўлган пайтлар ҳам бўлди. Халқларнинг хавфсизлиги «совуқ уруш»га барҳам беришни, «совуқ уруш» оқибатларини тугатишни талаб этар эди. Европадаги социалистик мамлакатлар бунга эришмоқ учун бутун куч-ғайратларини сарф қилдилар.

Европада ҳар икки томоннинг — Шарқнинг ҳам, Ғарбнинг ҳам муқобил ҳаракатларисиз осойишталик, ҳамкорлик ва хавфсизлик иши олға силжиб бориши мумкин, деб ҳеч қачон ҳисоблаган эмасмиз ва ҳозирда ҳам шундай деб ҳисобламаймиз. Ғарб мамлакатларининг сиёсатида реализм нечоғли кўп бўлса, Европа хавфсизлиги ва халқаро хавфсизлик манфаатларини кўзлаб мустаҳкам битимларга келиш йўлини очиб, Европадаги вазиятни янада яхшилаш борасида умумий имкониятларимиз ҳам шу қадар кенг тус олади. Совет Иттифоқи, Польша ва бошқа бир қанча социалистик мамлакатларнинг Франция билан муносабатлари ривожланиб бораётганлиги бунга мисол бўла олади. Германия Федератив Республикаси билан муносабатларимизда рўй берган бурилиш бунга мисол бўла олади. Ғарбий Берлин масалалари юзасидан яқинда тузилган Битим бунга мисол бўла олади.

Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикасининг Германия Федератив Республикаси билан тузган Шартномалари, тўрт давлатнинг Ғарбий Берлин тўғрисидаги битими, Ғарбий Берлинга доир масалалар юзасидан Германия Демократик Республикасининг ГФР ва Ғарбий Берлин сенати билан тузиладиган Битимлар ишлаб чиқилаётганлиги, ГДР ва ГФРни Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилиш зарур эканлиги тобора кўпроқ эътироф этилаётганлиги, Чехословакия билан ГФР ўртасидаги мавжуд проблемалар ҳал этилаётганлиги (томонлар бу проблемаларни ҳал этадилар деб умид қиламиз) буларнинг ҳаммаси урушдан кейинги даврда Европа тараққиётини якунлашга олиб боради. Европанинг янги тарихий босқичга ўтиши учун асос қўйилмоқда. Бу босқич тинч-тотув яшаш ва ўзаро фойдали ҳамкорлик шиори остида ривожланиб боришига ишонамиз. Ана шу бурилиш босқичида хавфсизлик ва ҳамкорлик масалалари юзасидан Умумевропа кенгашини чақириш алоҳида аҳамият касб қилади.

Бундай кенгаш бизнинг қитъамизда тинч ҳаёт негизларини мустаҳкамлаши лозим. Бизнинг фикримизча, ҳозирги чегараларнинг даҳлсизлиги принципларига қаттиқ риоя қилиш, ички ишларга аралашмаслик, тенглик, мустақиллик, куч ишлатишдан ёки куч ишлатиш билан таҳдид қилишдан воз кечиш ана шундай асослардандир. Совет Иттифоқи билан Франция ҳали яқиндагина имзолаган ҳужжатда Европа ишларига худди шундай ёндошиш ўз ифодасини топган. Бизнинг фикримизча, бундай принциплар бутун Европада халқаро ҳаётнинг ҳамма томонидан танилган қоидаси бўлиб қолганида Европанинг барча давлатлари ва халқлари бундан фақат наф кўрган бўлур эди. Ана шу имконият тўғрисида асосли равишда фикр юритилса бўлмайдими?

Кези келганда шуни айтиш керакки, яқинда Брюсселда Шимолий Атлантика Блоки кенгашининг навбатдаги сессияси очилади. Бу сессиянинг қарорлари НАТО мамлакатлари ўз амалий ишларини Европадаги барча халқларнинг тинчликка бўлган ҳоҳиш-иродаси билан таққослаб кўришга ҳақиқатан ҳам тайёр эканликлари ё йўқлиги тўғрисида, уларнинг халқаро кескинликни юмшатиш, ўзаро ишончни ва Европа хавфсизлигини мустаҳкамлаш тўғрисидаги даъватимизни маъқуллашга тайёр эканлиги ё йўқлиги тўғрисида қатъий фикр айтиш имконини беради. Башарти улар бунга тайёр эканлар, буни исбот этишнинг энг яхши усули шуки, Европадаги бошқа давлатлар билан биргаликда Умумевропа кенгашига амалий тайёргарлик кўра бошлаш керак. Биз бу кенгашни 1972 йилдаёқ чақириш учун тўла имконият бор, деб ҳисоблаймиз.

Европа қитъасида рўй бераётган ижобий ўзгаришлар биз, коммунистларда хом хаёл туғдирмайди, албатта. Европадаги капиталистик мамлакатларда реакцион милитаристик, реваншчи доиралар ҳали ҳам иш кўраётганлигини яхши биламиз. Улар ўз мамлакатларида ҳар қандай усуллар билан ҳал қилувчи мавкеларни эгалламоқчи ва Европани «совуқ уруш» замонларига улоқтириб ташламоқчи бўладилар. Буларнинг ҳаммаси ғоят ҳушёр бўлиб зўр сиёсий активлик билан иш олиб боришни талаб этади. Буларнинг ҳаммаси Европани тинчлик ва яхши қўшничилик қитъасига айлантирадиган ижобий ташаббус ва ишларни изчиллик билан охирига етказишни талаб қилади.

Ўртоқлар, бу — тарихий жиҳатдан ғоят муҳим ишдир. Бу иш бошқа районларга, умуман жаҳондаги вазиятга таъсир ўтказиш жиҳатидан Европа доирасидан ташқари чиқади. Европада сиёсий вазиятни кескин суратда яхшилаш, етилиб қолган Умумевропа проблемаларини ҳал этиш, шу жумладан қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш бутун инсониятнинг манфаатларига мос бўлиб тушган бўлур эди. Бунга ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

Қардош коммунистик партиялар Польша Бирлашган ишчи партиясининг хизматини қадрлайдилар. Польша Бирлашган ишчи партияси урушдан кейинги бутун давр мобайнида Европа хавфсизлиги ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш учун, уруш хавфи ўчоқларини йўқотиш учун, қуролсизланиш учун, халқларнинг тинч ҳамкорлигини ривожлантириш учун доим актив курашиб келмоқда. Янги Польша, социалистик Польша жаҳон сиёсатида муносиб ўринни олди.

Польша халқи ўз озодлиги ва мустақиллиги учун, ўз давлатининг бугунлиги учун доим хавфсираб келган вақтлар аллақачонлар ўтиб кетди. Эндиликда Польша чегараларининг даҳлсизлиги Польшанинг СССР, Германия Демократик Республикаси билан ва бошқа қардош мамлакатлар билан иттифоқи туфайли, Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатларнинг бутун мудофаа куч-қудрати туфайли таъминланган. Поляк халқи социализм йўлига қатъиян ўтиб олган ва социалистик мамлакатларнинг ягона оиласи аъзоси бўлиб қолган ҳозирги пайтда Польшанинг озодлиги ва мустақиллиги сўзсиз ва узил-кесил таъминланган.

Азиз поляк дўстларимиз! Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, барча совет кишилари ҳозирги вақтда партия XXIV съездида қабул қилинган қарорларни амалга ошириш учун меҳнат қилмоқдалар. Биз яқинда навбатдаги беш йиллик планни тасдиқладик. Бу планнинг энг асосий вазифаси — социалистик ишлаб чиқаришни ривожлантириш юксак суръатлари, унинг самарадорлигини ошириш, фан-техникани тараққий эттириш ва меҳнат унумдорлигини тез ўстириш негизида халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини анча юксалтиришни таъминлашдан иборат. Бизнинг халқ хўжалик планимиз Совет Иттифоқининг Польша билан, барча қардош мамлакатлар билан иқтисодий ҳамкорлигини янада ривожлантиришни ҳам кўзда тутади.

Беш йиллик планни муваффақиятли бажариш учун кўп иш қилиш, уюшқоқлик, интизом талаб этилади. Мамлакатимизнинг меҳнаткашлари буни яхши тушунадилар. Улар ўзларининг ленинчи партияси йўлини қизғин ва астойдил қўллаб-қувватламоқдалар. Биз қўйилган вазифаларни уддалай олишимизга, коммунистик қурилиш йўлида олға қараб янги, анча катта қадам қўйишимизга аминмиз.

Азиз ўртоқлар! КПСС делегацияси Польша Бирлашган ишчи партиясининг VI съезди Польшанинг социалистик тараққиётида муҳим босқич бўлиб қолишига, марксизм-ленинизм назарияси ва практикасига ўз ҳиссасини қўшишига шубҳа қилмайди. Сизларнинг социалистик жамият қурилишида, саноатни ривожлантиришда, халқ фаровонлигини оширишда, социал-иқтисодий тараққиёт юзасидан ўзларингиз белгилаган планларнинг бажарилишида катта-катта муваффақиятларга эришувингизни тилаймиз. Бутун поляк халқига бахт-саодат ва осойишталик тилаймиз.

Польша ишчилар синфи, деҳқонлари, зиёлилари ўзининг марксчи-ленинчи авангарди раҳбарлигида барча соҳаларда социализмнинг тўла ғалабасига эришувларига аминмиз!

Яшасин мамлакатингизда социалистик жамият қурилишининг илҳомчиси ва ташкилотчиси Польша Бирлашган ишчи партияси!

Мамлакатларимиз коммунистларининг қардошларча дўстлиги, Польша ва СССР халқларининг бузилмас иттифоқи мустаҳкамланиб, яшнайверсин!

Яшасин бутун дунёда тинчлик!
Яшасин коммунизм!

(Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқи зўр эътибор билан тингланди ва гулдурос, давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди).

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМГА ЧЕКСИЗ САДОҚАТ

(Боши биринчи бетда).

Халқ Республикасини янада социалистик ривожлантириш учун» деган директиваларини тўғрисида гапириб, бу директивалар ҳамма жойда ва атрофлича, ошкора ва амалий мунозара учун яхши негиз бўлиб қолганлигини, жамиятни ва давлатни ривожлантиришнинг энг муҳим проблемаларини чинакам умумхалқ муҳокамасидан ўтказиш учун асос бўлганлигини таъкидлади. Айни шу муҳокама туфайли биз съездга Польшанинг эҳтиёжларини, партиянинг ва бутун халқнинг имкониятларини ҳар қачонгидан ҳам яхшироқ тушунган ҳолда келдик, деди Э. Герек. Бу муҳокама умумхалқ тажрибасининг жуда катта резервларини очиш имконини берди ҳамда ишчилар, деҳқонлар ва зиёлилар орасида зўр меҳнат ғайратини жўш урдирди.

Бизнинг съезд олди мунозарамиз, дейилади сўнгра докладда, поляк халқи бундан буён ҳам социалистик жамиятни муваффақиятли қура беришга қаттиқ аҳд қилганлигини, халқ ўзининг бутун муддаолари ва умидларини социалистик тузум билан, ПБИП нинг интернационал тинчлик сиёсати билан боғлаётганлигини яққол исбот этди.

ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари яна бундай деди: биз съездга поляк ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг, бутун халқнинг мадади ва ишончини сезган ҳолда келдик. Биз оқлашимиз лозим бўлган ана шу ишонч бизнинг энг қимматбаҳо капиталимиз ва ПБИП муваффақиятли фаолиятининг энг муҳим шартидир. Биз ўзимизнинг VI съездимизга КПСС билан қардошларча бирлик бузилмаслигини, барча социализм мамлакатлари билан, бутун коммунистик ҳаракат билан қардошларча бирлик бузилмаслигини чуқур тушуниш туйғуси билан келдик.

VI съездга тайёргарлик даврида, унинг платформасини ишлаб чиқиш давомида, деди Э. Герек, биз мамлакатимиз бир йил аввал бошдан кечирган ижтимоий можаронинг аччиқ ва оғир сабоқларини ёдда тутдик. ПБИП Марказий Комитетининг 7 ва 8-пленумлари декабрь воқеаларининг сабаблари ва моҳиятига тўла-тўкис тўғри баҳо берди. Партия декабрь воқеаларидан зарур хулосалар ва сабоқлар чиқариб олди. Ижтимоий-иқтисодий сиёсатдаги нуқсонлар, раҳбарлик методларидаги хатолар, аввало, социализм қурилишининг умумий ленинча қонуниятлари бузилганлиги натижасида келиб чиқди. Биз Марказий Комитетнинг 7 ва 8-пленумларида ишлаб чиқилган конкрет тадбирлар туфайли ана шу нуқсонлар ва хатоларни бартараф этдик. Марказий Комитетнинг 7-пленумидан бошлаб партиямиз ленинча принципларни қайта тиклаб, жиддий қийинчиликларни енгиб ўтди, жуда катта иш олиб борди, мамлакатни тўғри йўлга олиб чиқди. Биз ўз ривожимиз йўлида дуч келган қийинчиликларнинг моҳиятини яхши тушунганликлари учун қардош партиялардан, айниқса КПСС дан ғоят миннатдормиз.

Э. Герек ПБИП нинг тарихий давомийлигини, унинг халқ прогрессив анъаналари билан алоқасини, марксизм-ленинизм принципларига чуқур содиқлигини таърифлаб айтдики, гитлерчиларга қарши Польшада яширин иш олиб борган, шунингдек қардош Совет Иттифоқи территориясида бўлган поляк коммунистлари ташаббуси билан бундан 30 йил муқаддам тузилган Польша ишчи партияси поляк ишчилар ҳаракатининг бутун идеологик меросини ва сиёсий тажрибасини ижодий равишда қайта идрок қилиб чиқди. Польша ишчи партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Марцели Новотконинг номи партия тарихига абадий кирди. Павел Финдер жуда катта ўрин олди. Гитлерчи босқинчиларга қарши курашнинг сўнгги босқичида ва халқ ҳокимиятининг дастлабки йилларида Владислав Гомулка партия олдида катта хизматлар қилди. Гитлерчилар Павел Финдерни қамоққа олганидан кейин Владислав Гомулка Марказий Комитетнинг Бош секретари бўлиб қолди. Халқ Польшасини қуришга Болеслав Берут катта ҳисса қўшди.

Халқимизнинг озодлик кураши гитлеризмни тор-мор қилишдаги ҳал қилувчи куч — Совет Иттифоқи халқларининг кураши билан бирлаштирилганлиги туфайли ғалаба қозонди. Шу минбарда туриб мен съезд номидан ва ҳамма поляклар номидан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясига мурожаат қилиб айтаманки: ўз конлари эвазига бизни озодликка чиқарган совет қардошларимизга бутун поляк халқининг чуқур миннатдорчилигини билдирингиз, ўртоқлар.

Шундан кейин докладчи Польшанинг кейинги 27 йил мобайнидаги муваффақиятларига тўхталиб, бу муваффақиятлар бутун бир даврга татийдиган муваффақиятлардир ва партия бу муваффақиятларнинг камситилишига ҳеч қачон йўл қўймайди, деб таъкидлади. Халқ Польшаси, деди сўнгра, тараққиётнинг янги босқичига қадам қўймоқда. Ижтимоий имкониятлар ва эҳтиёжлар ҳисобга олинганлиги партиянинг VI съездига тақдим этилган социал-иқтисодий программасининг асосидир. Шу беш йилликда миллий даромад 38-39 процент кўпайтирилиши лозим. Ўтган беш йилликда эса миллий даромад 34 процент кўпайтирилган эди. Миллий даромадни тез ўстиришни таъминлаш учун бу беш йилликда капитал ишларнинг кенг программаси қабул қилинди. Капитал ишлар структурасига катта ўзгаришлар киритилди. Бу ўзгаришлар, аввало, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни янада тез кўпайтиришни таъминлаши лозим.

Э. Герек сўнгра шуни таъкидладики, ПБИП Марказий Комитетининг 7-пленумидан кейин қишлоқ хўжалигининг ҳамма секторларида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ўстириш резервларидан яхшироқ фойдаланиш учун, шунингдек деҳқонларнинг ҳамда қишлоқ хўжалик ходимларининг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш учун ижтимоий ва иқтисодий шарт-шароитлар вужудга келтирилди.

Партия ўзининг VI съездига тақдим этган социал программа динамик ва айни вақтда бемалол бажариладиган программа сифатида ишлаб чиқилди, деди сўзини давом эттириб Э. Герек. Шу сабабли биз айрим социал проблемаларни аста-секин, бир мунча узоқ вақт давомида ҳал қилишни планлаштириб, бутун эътиборни жамият нуқтаи назаридан энг зарур бўлган проблемаларга қаратмоқдамиз. Шу беш йилликда реал иш ҳақини ўрта ҳисобда 17-18 процент кўпайтириш кўзда тутилмоқда, шахсий истеъмолнинг умумий фонди эса ўтган беш йилликдаги 28 процент ўрнига 38 процент кўпайтирилади. Давлат социал страхованиега, соғлиқни сақлаш, маориф ва маданиятга анча кўп маблағ сарфлайди.

Мамлакатда уй-жой билан таъминлашнинг аҳволини сезиларли даражада яхшилаш биринчи ўринга қўйилаётган асосий социал проблемаларнинг биридир. 1971-1975 йилларда жами 1.075 мингтага яқин, яъни аввалги беш йилликдагидан чорак баравар кўп квартира қуриш мўлжалланмоқда. Э. Герек янги Марказий Комитетнинг дастлабки мажлисларидан бири уй-жой қурилишининг 1985 йилгача бўлган комплекс программасини муҳокама қилиш ва қабул этишга бағишлансин, деб таклиф қилди. Яқин вақт ичида пенсия ёши чегарасини аста-секин камайтириш масаласи ҳал этилади, деди у.

Айрим саноат маҳсулотларини ишлаб чиқаришнинг 1975 йил учун мўлжалланган даражаси биз сарфлашимиз лозим бўлган куч-ғайратларнинг кўламини ва биз яратадиган иқтисодий потенциал миқёсини ҳамма нарсадан равшанроқ характерлайди. Польша 167 миллион тонна тошкўмир, шу жумладан 25 миллион тонна кокслашувчи кўмир, 96 миллиард киловатт-соат электр энергия, 14,7 миллион тонна пўлат, 234 минг тонна руҳ, салкам 180 минг тонна мис, 18 миллион тоннага яқин цемент ишлаб чиқарадиган бўлади. Трикотаж буюмлари ишлаб чиқариш пул ҳисобида икки баравар кўпайтирилади, синтетик тола ишлаб чиқариш уч ярим баравардан зиёд кўпайиб, 1975 йилда 126,5 минг тоннага етади. Мебель ишлаб чиқариш ярим баравардан зиёд ортади. Телевизорлар ишлаб чиқариш тахминан 1 миллион донага етказилади, салкам 780 мингта рўзғор холодильниклари ишлаб чиқарилади, яъни холодильниклар ишлаб чиқариш 75 процентдан зиёд кўпаяди, шу беш йиллик давомида биз сал кам 600 мингта, яъни ўтган беш йилликдагига қараганда деярли икки баравар кўп енгил автомобиль ишлаб чиқарамиз.

Хўжалик сиёсатида яхши натижаларга эришмоқ учун социал-иқтисодий ривожланишнинг тўғри стратегияси, яъни энг тўғри иқтисодий ва социал мақсадларни танлаб олиш ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади. Биз ўз съездимизда ана шу стратегияни аниқлаб оламиз, деди Э. Герек. Бу — катта аҳамиятга эга бўлган масала бўлиб, омилкорлик билан ёндашишни ҳамда мамлакатимизнинг ва қардош мамлакатларнинг тажрибасини чуқур анализ қилишни талаб этади. Бизнинг планлаштириш ва бошқариш системамизни модернизация қилиш вақтида биз марказий планлаштиришнинг ва халқ хўжалигига раҳбарлик қилишнинг самарадорлигини оширишга ҳамда айни вақтда ишлаб чиқариш топшириқларини бажаришда бирлашмалар, комбинатлар ва корхоналарнинг мустақиллигини, ташаббускорлигини кенгайтиришга, узоқ муддатни кўзлаб тахмин қилишни ва программалашни ривожлантиришга интила берамиз.

Социал-иқтисодий ривожланишнинг беш йиллик умуммиллий плани, шунингдек айрим саноат тармоқларини ривожлантириш программалари мамлакатни ривожлантириш планли сиёсатининг асосий воситаси бўлиб қолиши лозим.

Биз кўзлаётган социал-иқтисодий мақсадлар катта, деди сўнгра докладчи. Биз белгилаётган вазифалар эса қийин. Ана шу мақсадларга эришиш ва шу вазифаларни бажариш учун бизда объектив имкониятлар бор. Мамлакатимизда социализм қуришнинг ҳозирги босқичидаги вазифаларни бажаришнинг ҳал қилувчи шарт-шароитлари қуйидагилардан иборат:

— Партия раҳбарлик ролини ошириш, унинг ишчилар синфи билан, барча меҳнаткашлар билан алоқасини доимо мустаҳкамлаш.

— Ташкил қилиш, раҳбарлик ва бошқаришни тубдан яхшилаш, шунингдек социалистик давлатнинг ҳамма органлари ва муассасалари ишини такомиллаштириш.

— Партияда ва бутун жамиятда юксак ғоявийлик, вазифалар ва бурчларни англаш, интизом ва ҳаракат бирлиги.

Э. Герек мамлакатнинг ҳозирги ривожланиш босқичида ишчилар синфининг ролини таърифлаб, бундай деди: партиямизнинг ижтимоий базаси — ишчилар синфидир. Ишчилар синфи умумхалқ манфаатларини чуқур англайди ва буни ўзининг манфаатлари деб билади. Унга социализмнинг идеаллари ва принциплари ҳамма нарсадан кўра яқинроқдир. Катта-катта саноат марказларининг ишчилари партиянинг асосий таянчидир, албатта. Ишчилар синфи синфий курашнинг энг бой анъаналарига эга, энг юқори сиёсий ва ишлаб чиқариш маданиятига эга. Ўтмишда ишчилар синфининг катта саноат марказлари аҳамиятига муносиб баҳо берилмаган пайтлар ҳам бўлди, бугунги кунда эса биз саноатимизнинг етакчи корхоналари ва анъанавий ишчи марказлари социализмнинг асосий истеҳкомлари, Польша иқтисодий қудратининг манбаи, партия ва жамоат кадрларининг мактаби бўлиб қолмоғи кераклигини яхши биламиз. Биз катта-катта саноат корхоналари коллективларининг ролини мунтазам равишда ошириб борамиз, уларга оширилган талаблар қўйиб борамиз ва уларнинг ҳуқуқларини кўпайтириб, шу коллективларнинг тажрибаларидан кенгроқ фойдаланиб борамиз.

Ҳозирги вақтда Польша халқи тарихида энг кўп сонли ёшлар авлоди етук ҳаётга қадам қўйиб келмоқда, деб давом қилди докладчи. Биз уларга: биз — сизнинг партиянгиз, биз Польшани сиз учун, аммо сизлар билан биргаликда қуряпмиз. Сиз ватан учун масъулиятни ҳозирнинг ўзидаёқ сезиб, уни зиммангизга олиш учун етук кишилар бўлишингизни истаймиз, деймиз.

Биз ёшларимизга замонавий даражада билим беришни, уларни ғоявий баркамол қилиб тарбиялашни, уларда ҳалол меҳнат ва интизом малакалари ҳосил қилишни истаймиз, биз ёшларда мустақиллик, ташаббускорлик ва янгиликка интилиш иродасини ривож топтиришни хоҳлаймиз. Фидокор муаллим ва тарбиячилар кўпмингкишилик армияси ёшларнинг қиёфасини ва уларнинг халқ ҳаётидаги ролини шу тахлитда шакллантириб боришга тобора кўпроқ кўмаклашмоғи керак. Шундай тарбия модели социалистик ёшлар союзи, қишлоқ ёшлари союзи, Польша харцерлари (пионерлари) союзи, Польша студентлари союзи ва армия ёшлари тўгаракларидан иборат ёшлар ташкилотлари иши мазмунини белгилаб бермоғи ва ҳаракат бирлиги асосларини вужудга келтирмоғи керак.

Шундан сўнг докладчи Польша Бирлашган ишчи партиясининг социализм қурилишида ҳамда халқ Польшаси гражданлари ғоят кенг доираларининг сиёсий ҳаётида қатнашмоқ учун платформа яратувчи кўп миллионли ташкилот — халқ бирлиги фронтига кирувчи бошқа партиялар билан куч-ғайратларини бирлаштириб ишлаши тўғрисида гапирди. Партиянинг партиясизлар билан иттифоқини муттасил мустаҳкамлаб бориш халқ манфаатларига мос бўлиб тушади. Партиясизларнинг ижтимоий активлигини рағбатлантириш, партиясизларга ахборот бериб туриш, уларнинг фикрини ҳисобга олиш, партиясизларга масъулиятли вазифа ва мажбуриятлар топшириш сиёсатимизнинг принципи бўлиб келди ва бундан буён ҳам шундай бўлади. Ҳар бир гражданнинг меҳнати ва унинг ижтимоий онглилиги унга бериладиган баҳонинг асосий мезони бўлмоғи керак деб таъкидлади Э. Герек.

Мамлакат социал иқтисодий тараққиётининг ҳозирги босқичи, дейилади сиёсий бюро докладида, давлат ҳокимиятининг ваколат органлари, шунингдек ижроия органлари бир вақтда мустаҳкамланишини, яъни давлат аппаратини бошқариш ва уни назорат қилиб туришда ҳамда шу аппаратни такомиллаштиришда меҳнаткашларнинг қатнашувини кенгайтиришни талаб қилади. Съезд олди муҳокамаларида сеймга ўтказиладиган сайлов муддатини яқинлаштириш тўғрисида таклифлар айтилди. Шу таклифларга ижобий қараш учун жиддий асослар бор. Биз VI съездда қабул қиладиган программа умумхалқ аҳамиятига эга бўлади. Биз ана шу программа халқ бирлиги фронтининг платформаси бўлиб қолиши ва ялпи сайлов йўли билан бутун халқ маъқуллашига ҳаракат қилямиз. Сайловнинг бирмунча барвақт муддатга кўчирилиши бўлғуси сейм конституция билан халқ кенгашлари тўғрисидаги қонунга зарур ўзгартиришлар киритмоғи учун унга жамоатчилик ваколатини ҳам берган бўлур эди. Шундай қилинса халқ ваколотининг олий органида ишчиларнинг салмоғи ҳам кўтарилган бўларди.

Шундан кейин ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари мамлакат ҳаётида сўнгги вақтларда касаба союзларининг роли ошганлиги хусусида тўхталди. Касаба союзлар ўз фаолиятида бирлик принципи ва ишлаб чиқариш проблемалари билан меҳнаткашлар маиший шароитларининг ўзаро боғлиқлиги принципларига амал қилганликлари ҳолда меҳнат шароитларини мунтазам равишда ғоят кенг маънода яхшилаш ҳамда социал-маиший ва маданий талабларни қондириш ҳақида айниқса ғамхўрлик қилмоқлари керак. Бу соҳада ишчиларнинг ўз-ўзини бошқариш роли билан касаба союз асосий бўғинларининг ролини оширмоқ кераки, булар меҳнат коллективларида турмуш даражаси мамлакатнинг иқтисодий потенциалига бевосита боғлиқдир деган онгни ҳосил қилади. Шу нуқтаи-назардан олганда, касаба союзлар ва ишчиларнинг ўз-ўзини бошқариш органлари 1971 йилда корхоналарда олинган мукофот фондларини одилона тақсимлаш ва социал вазифалар бажарилишини назорат қилиш соҳасида тўплаган тажрибалари муҳим аҳамият касб этади. Бу нарса корхоналарда меҳнат унумдорлигини оширишга кўмак берувчи ишчан, конструктив вазият вужудга келтирувчи муҳим омиллардан биридир.

Докладчи партиянинг раҳбарлик роли ва бошланғич ташкилотларнинг вазифаларига бағишланган бўлимда жамиятнинг кенг табақалари билан партиянинг алоқаларини мустаҳкамлаш ҳусусида муфассал тўхталди, партиянинг оддий аъзоларига талабчанликни ошириш зарурлигини таъкидлади. Сўнгра ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари партиянинг идеология ишида ҳали камчиликлар борлигига тўхталди. Партия ташкилотларининг фаолияти тор иқтисодий прагматизмнинг кучли таъсирида вужудга кела борди. Партия ўтказиб келаётган ленинча сиёсат идеология ҳужумида илгари етишмаган муҳим-муҳим заминларни яратади, бу эса қолоқ консерватив қарашларга қарши янада самарали кураш олиб боришга имкон беради.

Э. Герек ўз докладининг ПБИП ташқи сиёсатига бағишланган якунловчи қисмида айтдики, ватанимиз социализм туфайли мустақиллик ва хавфсизликни таъминлаб берган ўринни ишғол қилди ва ҳар томонлама камол топмоқ учун ҳамма шароитларни яратмоқда. Бизнинг ҳамма халқаро сиёсатимизда Совет Иттифоқи билан бўлган қардошларча муносабатларимиз ҳал этувчи роль ўйнамоқда. Бу муносабатлар Польша давлатини одилона чегараларда тиклаш учун тарихий шароитлар, Польша халқи мустақиллиги ва хавфсизлигининг мустаҳкам гарантияларини яратди. Биз Польшанинг келажаги СССР билан дўстлик, иттифоқ ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга боғлиқ деб биламиз. Партиямиз Польшанинг шу съездда муҳокама этилаётган бундан буёнги социалистик ривожлантириш программасини ишлаб чиқаётганда КПСС XXIV съездининг ғоятда бой ижодий ютуқларидан фойдаланди.

Докладчи Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар иқтисодий алоқаларини барча чоралар билан кенгайтиришни, социалистик интеграция программаси амалга оширилишини социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ҳамкорлигини мустаҳкамлашнинг жуда муҳим омили деб атайди. Польша, деди у, ушбу программа изчиллик билан бажарилмоғи учун мумкин бўлган ҳамма ишни қилади.

Қардош мамлакатлар партия раҳбарлари ва ҳукумат арбобларининг учрашувлари илгаригидагига қараганда эндиликда анча тез-тез бўлиб қолганлиги, деб давом қилди Э. Герек, бирлигимизни мустаҳкамлашнинг ғоятда қимматли формасидир. Биз шу йил Совет Иттифоқи раҳбарлари билан бир неча бор ўтказган учрашув ва суҳбатларимиз натижаларини, шунингдек бизнинг ғарбдаги ва жанубдаги қўшниларимиз — ГДР ва ЧССР партия-ҳукумат раҳбарлиги билан яқинда ўтказилган учрашувлар якунларини юксак баҳолаймиз. Биз Венгрия, Болгария ва Руминия билан дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириб ва мустаҳкамлаб бормоқдамиз. Биз социалистик Югославия билан дўстона муносабатлар муваффақиятли бўлиб бораётганлигидан мамнунмиз. Партиямиз Европадан ташқаридаги социалистик мамлакатлар билан ҳамкорликни кучайтиришга ҳам катта аҳамият бермоқда.

Партиямиз социализм кучлари бузилмас бирлигини ҳимоя қилиб, деб давом қилди Э. Герек, барча бузғунчилик тенденцияларига қарши курашиб келмоқда. У дастлаб советларга қарши миллатчилик ва шовинизмни авж олдиришдан иборат жуда хавфли йўлга қарши курашиб келмоқда. Антисоветизм қандай гап билан ниқобланмасин барибир, империализмга қарши чинакам курашга хилоф ҳаракатдир. Хитой раҳбарлигининг марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализмига принципиал зид бузғунчилик йўли социализм ишига зарар келтирмоқда. Социализмнинг ҳаётий манфаатлари ана шу йўлдан воз кечишни, СССР ва бошқа социалистик мамлакатларга қарши қаратилган ҳар қандай қадамлардан воз кечишни талаб этади.

Докладчи тинч-тотув яшаш сиёсати эришган муваффақиятлар тўғрисида гапириб таъкидладики, Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган Умумевропа кенгашини чақириш тўғрисида социалистик мамлакатлар киритган таклифга мувофиқ шу кенгашни тайёрлаш ва уни мумкин қадар тезрок 1972 йилдаёқ чақириш ҳозирги вақтда тинч-тотув яшаш сиёсатининг муваффақияти учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади. Бу кенгаш Европадаги манфаатдор ҳамма мамлакатлар билан биргаликда коллектив хавфсизлик системасини яратиш ва кенг кўламдаги тинч ҳамкорлик қилиш тарихида саҳифа очмоққа даъват этилган.

Э. Герек Ҳиндистон — Покистон чегарасидаги кескин аҳволга тўхталиб, бундай деди: биз ҳар иккала мамлакат халқларига бирдай ғоятда хайрихоҳмиз, бинобарин шу қуролли можаро бизни ғоятда ташвишлантиради. Биз Шарқий Покистонда 1970 йилнинг декабрида ўтган сайловдан кейин вужудга келган ва 10 миллион кишининг ўз ўлкасини ташлаб чиқиб Ҳиндистон территориясидан паноҳ топишига сабаб бўлган ва Ҳиндистонга катта масъулият ва иқтисодий қийинчиликлар келтирган вазиятдан ташвишланаётганлигимизни бир неча бор изҳор этиб келдик. Бу аҳвол ушбу районда жамоатчилик ўртасида ва сиёсий жиҳатдан албатта жиддий кескинлик келтириб чиқариши керак эди. Биз Шарқий Покистондаги аҳволнинг ушбу мамлакат аҳолисининг умидлари ва яхши истакларига мос сиёсий жиҳатдан бартараф этилишигина қочоқларнинг қайтиб келишлари учун шароит яратади, фожиона ҳунрезликка барҳам беради ҳамда халқаро кескинликни кучайтираётган можарони тўхтатади, деб ҳамон ишонамиз.

ПБИП коммунистик ҳаракат ва бутун антиимпериалистик фронт бирлигини мустаҳкамлашга доимо эътибор бериб келмоқда, биз коммунистик ва ишчи партияларнинг 1969 йилги Москва кенгашида ишлаб чиқилган умумий программани изчиллик билан амалга ошириб бормоқдамиз.

Докладчи марксизм-ленинизм принципларининг софлиги учун кураш халқаро коммунистик ҳаракатни мустаҳкамлаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлади, деб таъкидлади. Бирлик учун ва империализмга қарши кураш олиб боришдаги, социализмнинг тараққиёти, жаҳон социалистик системаси ва халқаро коммунистик ҳаракат жипслиги ва бирлиги учун курашдаги конкрет вазифаларни муваффақиятли ҳал қилмоқ учун шу кураш тобора каттароқ аҳамият касб этиб бормоқда.

Биз съезд муҳокамасига тақдим этилган программа лойиҳасида Польшанинг 70-йиллардаги қиёфасини белгилаб бердик. Шу программанинг бажарилиши бутун партиямиз, ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг, бутун Польша халқининг ишидир.

(Ўртоқ Эдвард Герек доклади зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди).

А. Н. КОСИГИН НОРВЕГИЯДА

(Боши биринчи бетда).

[illegible]

Андрей Андреевич АНДРЕЕВ

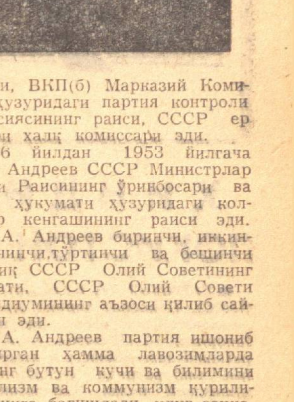

Революцион ҳаракатнинг актив қатнашчиси, таниқли партия ва давлат ходимларидан бири, 1914 йилдан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси аъзоси А. А. Андреев вафот этди.

А. А. Андреев 1895 йилда Смоленск область Сичев районидаги Кузнецово қишлоғида деҳқон оиласида туғилди. А. А. Андреев 1914 йилда Петроградга келади ва патрон-гильза мастерскойида ишчи бўлиб ишлай бошлади. Шу йили у большевиклар партияси сафига киради. Биринчи жаҳон уруши вақтида А. А. Андреев Петроград шаҳридаги яширин большевистик ташкилотларда ишлади. РСДРП(б) Петроград комитетининг аъзоси эди. 1917 йилги февраль революциясидан кейин у Петроград металлистлар союзининг ташкилотчиларидан бири бўлиб, еттинчи (апрель) Умумроссия партия конференциясининг делегати қилиб сайланди. А. А. Андреев — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг актив иштирокчиси.

1918 йилдан бошлаб А. А. Андреев партиянинг топшириғига биноан Уралда ва Украинада партия ҳамда касаба союз ишларини олиб борди. 1920—1922 йилларда у ВЦСПС секретари, шундан кейин 1927 йилгача темир йўлчилар касаба союзи Марказий Комитетининг раиси бўлиб ишлади. А. А. Андреев бир неча марта партия Марказий Комитети составига сайланди. 1926 йилдан бошлаб у ВКП(б) Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, 1932 йилдан бошлаб 1952 йилгача ВКП(б) Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси эди.

А. А. Андреев 1927—1935 йилларда ВКП(б) Шимолий Кавказ ўлка комитетининг секретари, ВКП(б) Марказий контроль комиссиясининг раиси, СССР ишчи деҳқон назорати халқ комиссари ва СССР халқ комиссарлари Совети раисининг ўринбосари, йўллар халқ комиссари бўлиб ишлади. 1935 йилдан 1946 йилгача А. А. Андреев ВКП(б) Марказий Комитетининг секретари бўлиб ишлади, ВКП(б) Марказий Комитети ҳузуридаги партия контроль комиссиясининг раиси, СССР ер ишлари халқ комиссари бўлди. 1946 йилдан 1953 йилгача А. А. Андреев СССР Министрлар Совети Раиси ўринбосари, СССР ҳукумати ҳузуридаги колхозлар кенгаши раиси эди.

А. А. Андреев биринчи, иккинчи, учинчи, тўртинчи ва бешинчи чақириқ СССР Олий Советининг депутати, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси қилиб сайланган эди.

А. А. Андреев партия ишониб топширган ҳамма лавозимларда ўзининг бутун кучи ва билимини социализм ва коммунизм қурилиши ишига бағишлади, улуғ социалистик Ватанимизга садоқат билан хизмат қилди.

А. А. Андреевнинг қилган хизматлари Коммунистик партия ва Совет давлати томонидан юксак тақдирланди. У тўрт марта Ленин ордени билан, Октябрь Революцияси ордени, кўпгина медаллар билан муқофотланди.

Андрей Андреевич Андреевнинг порлоқ хотираси қалбларимизда абадий яшайди.

Л. И. БРЕЖНЕВ, Г. И. ВОРОНОВ, В. В. ГРИШИН, А. П. КИРИЛЕНКО, А. Н. КОСИГИН, Ф. Д. КУЛАКОВ, Д. А. КУНАЕВ, К. Т. МАЗУРОВ, А. Я. ПЕЛЬШЕ, Н. В. ПОДГОРНИЙ, Д. С. ПОЛЯНСКИЙ, М. А. СУСЛОВ, А. Н. ШЕЛЕПИН, П. Е. ШЕЛЕСТ, В. В. ШЧЕРБИЦКИЙ, Ю. В. АНДРОПОВ, П. Н. ДЕМИЧЕВ, П. М. МАШЕРОВ, В. П. МЖАВАНАДЗЕ, Ш. Р. РАШИДОВ, М. С. СОЛОМЕНЦЕВ, Д. Ф. УСТИНОВ, И. В. КАПИТОНОВ, К. Ф. КАТУШЕВ, Б. Н. ПОНОМАРЕВ, Г. Ф. СИЗОВ, М. П. ГЕОРГАДЗЕ, Б. П. БЕЩЕВ, В.В.МАЦКЕВИЧ, Е. Ф. КОЖЕВНИКОВ, А. И. МИКОЯН, Ф. Н. ПЕТРОВ, А. Д. БЛОХИН, Т. Ф. ЛЮДВИНСКАЯ, П. А. ФОТИЕВА, Н. П. БОГДАНОВ, Е.Р.ЛЕВИТАС, П. Н. ПОСПЕЛОВ, М. В. ФОФАНОВА.

А. А. АНДРЕЕВНИ ДАФН ЭТИШ МАРОСИМИ

7 декабрда москваликлар революцион ҳаракатнинг актив иштирокчиси, таниқли партия ва давлат ходимларидан бири, 1914 йилдан бери Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси Андрей Андреевич Андреев билан сўнгги марта видолашдилар.

...Зал мотам либосини кийган. Супачада марҳумнинг жасади солинган тобут. Бу ерда КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети, министрликлар ва идораларнинг, жамоат ташкилотларининг, марҳумнинг қариндош-уруғлари ва яқинларининг гулчамбарлари бор. Коммунистик партия ветерани мукофотланган орден ва медаллар шойи ёстиқчаларга қўйилган.

Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Ю. В. Андропов, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов ўртоқлар Андрей Андреевич Андреев билан видолашмоқ учун келишди.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси Е. С. Насриддинова, партия, давлат ва жамоат арбоблари, кекса большевиклар ҳам фахрий қоровулликда туришди.

Залга янгидан-янги гулчамбарлар — РСФСР Олий Совети Президиуми, РСФСР Министрлар Совети, ВЦСПС, КПСС Москва шаҳар комитети ва Москва Совети, СССР Йўллар министрлиги, дўстлик совет жамиятлари иттифоқининг гулчамбарлари қўйилади.

Неча минглаб москваликлар А. А. Андреев тобути олдидан мотам сукунатида ўтдилар.

Новодевичье қабристонида мотам митинги бўлди. Бу митингни академик П. Н. Поспелов очди.

Сўзга чиққан ўртоқлар қуйидагиларни таъкидлаб ўтишди: партия А. А. Андреевга ишониб топширган ҳамма постларда у ўзининг бутун куч, билимини социализм, коммунизм қурилиши ишига бағишлади, улуғ социалистик Ватанимизга фидокорлик билан хизмат қилди. Андрей Андреевич Андреевнинг порлоқ хотираси совет кишиларининг қалбларида абадий сақланиб қолади.

Мотам митинги тамом бўлди. Совет Иттифоқи Давлат гимнининг садолари янграйди. А. А. Андреевнинг жасади солинган тобут милтиқлардан бир йўла ўқ узилган пайтда қабрга қўйилади. (ТАСС).

ҲАҚИҚАТ КУЙЧИСИ

Н. А. НЕКРАСОВ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 150 ЙИЛЛИГИГА

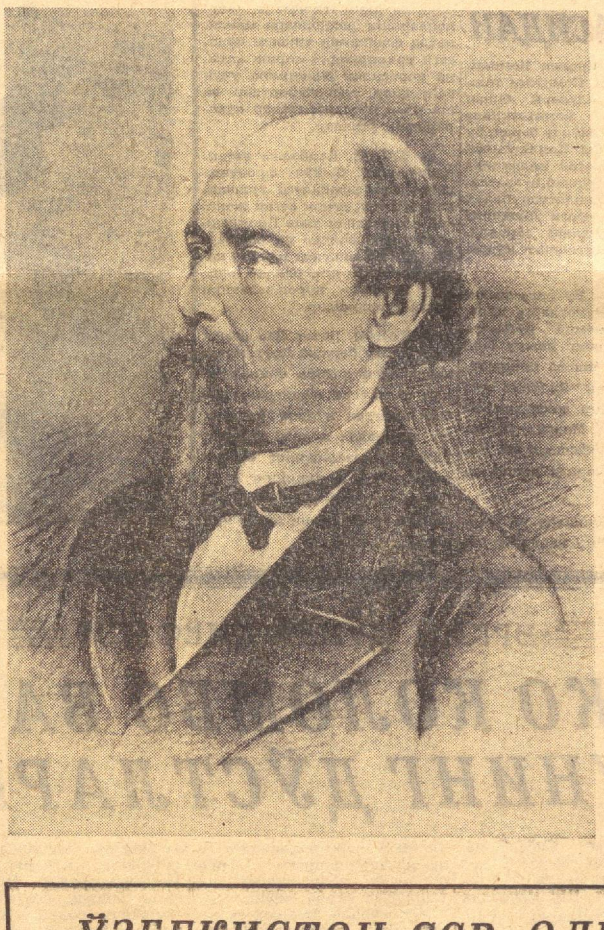

Ўн тўққизинчи аср рус воқелиги жаҳонга улуғ санъаткорлар етиштириб берди. Рус халқи адабиёти тарихининг ўн еттинчи — ўн саккизинчи асрларда давом этган баҳори ўн тўққизинчи асрда улуғ Пушкиннинг авжга кўтарилган қуёши шарофатидан айни ёз палласига кирди. Бу даҳоларга ниҳоятда бойлиги жиҳатидан жаҳон адабиёти тарихида камдан-кам кўрилган олтин ёз эди.

Адабиёт тарихчилари Некрасов ижоди Пушкин ва Лермонтов ижодидан ўсиб чиққанлигини, уларнинг давоми бўлганлигини таъкидлайдилар. Айни чоғда Некрасов XIX аср рус адабиётида мисли кўрилмаган янги ижодий мактаб яратди. 1878 йил 8 январда оғир бетобликдан сўнг Некрасов вафот қилганда, Достоевский унинг хотирасига нутқ сўзлаб, Некрасовни ҳозироқ Пушкин ва Лермонтовдан кейин қўйиш мумкин, деб айтганида, йиғилганлар: «Баландроқ, баландроқ» — деб кичқиришганди. Ушбу ҳаяжонли ва улуғ луқма тасодифан, оний бир ҳис таъсирида туғилмаганди. Некрасов гарчи дворян оиласида туғилган бўлса-да, лекин бутун болалиги, ёшлик йиллари оғир муҳитда кечди. Унинг отаси ҳарбий хизматдан истеъфога чиққан офицер — ҳаддан ташқари ўзбошимча, зўравон, бадхулқ одам эди. У ўз қўл остидаги одамларни арзимаган сабаб билан аёвсиз жазолар, калтаклар, солдатликка жўнатар, даҳшатли суратда эзарди. Ҳатто ўз хотини — Некрасовнинг онасини «ўғлингни деҳқон болаларига қўшиб ўйнатибсан» деб, дарахтга боғлаб қўйишга, оч қолдиришга, сув бермасликка буюрарди. Некрасов мана шундай бедодликнинг энг тубан ҳолатларини ўз кўзи билан кўриб, ўз бошидан кечириб яшади. У болалигидан Волгада бурлакларнинг қайғули қўшиқларини тинглади ва мушфиқ онаси — ажойиб рус аёли таъсирида унда бу қўшиқларга, бу халқнинг тақдирига қайғудошлик, ҳамнафаслик уйғонди. Зулмга, мазлумликка қарши сира ҳам занглам ас найзани у ўз туғилган хонадонидан, ўзи мансуб синфдан олди. Найза олиб, ўз синфига қарши қаратди. умр бўйи унинг кирдикорларини, разилликларини қоралади. Оғир турмуш шароити уни метин иродали киши қилиб етиштирди.

XIX асрнинг қирқинчи йилларида Некрасов катта бир орзу билан яшади. У адабий-бадиий журнал нашр этиш фикрига тушди. Бу пайтга келиб, у иккита шеърий тўплам чиқарган, талай тўпламлар, альманахлар нашр этиш билан шуғулланган, ноширлик тажрибасини орттирган эди. Шу йилларда у Белинский тўгарагида Петербургнинг энг илғор адиблари, зиёлилари билан яқиндан танишди, адабий ҳамкорлик қилди. Некрасовга ғайрат дегани чек-чегарасиз теккан эди. У тинимсиз, чарчоқ нималигини билмай ишлай оларди. Агар унинг биринчи тўплами «Хаёллар ва садолар» унчалар оғизга тушмай, жамоатчилик эътиборини қозонолмаган бўлса тенгсиз ишчанлик, изланиш туфайли у кўп ўтмай Белинский Герценларнинг таҳсинига сазовор бўлди. Сал орада эса, унинг атрофида Тургенев, Достоевский, Гончаров, Григорович, Анненьков сингари улкан адиблар тўпи пайдо бўлди. Некрасов шу адибларга суяниб, зўр қийинчиликлар билан «Современник» журналини нашр этишга киришди. Мана шундан бошлаб Некрасовнинг буюк муҳаррирлик фаолияти бошланди. Шу фаолият баравари да Россиянинг бирдан-бир революцион-демократ шоири даражасига кўтарилди. Ўша даврнинг реакцион арбобларидан бири Булгарин яширин полицияга: «Некрасов — ашаддий коммунистдир... У революция фойдасига ўлиб-тирилиб жар солмоқда», деб ёзган эди. Чиндан ҳам, Некрасов ва унинг журнали бутун қуроллар билан подшо тузумига, крепостнойликка, подшопарастларга қарши курашди.

Некрасов майдонга очлар ва эзилганларни ким ҳимоя қилади? — деган шиор билан чиқди. Ўз шеъриятининг ўтини очлар ҳам мазлумларнинг ҳимоясига сафарбар этди. Ҳимоячи бўлиш унинг назарида ўз ўлкасига жон куйдириш, садоқатли гражданин бўлиш демак эди. Шунинг учун ҳам, унинг машҳур шоир ва гражданин диалогидаги гражданин шоирга қарата:

«Шоир бўлмаслигинг мумкин,
Гражданин бўлиш — бурчингдир», —

деб уқтиради. Некрасов «хаста асрнинг хаста ўғли» бўлиб қолиш ғоясини қаттиқ қоралайди. У танбалликка, тиз чўкишга, бечоралликка, мутеликка қарши аёвсиз кураш очди. Ўлкада миллионлаб кишилар хор-зорликда, асоратда, мулкдорлар исканжасида инграб ётган бир шароитда сийқа гўзалликлар, ҳавойи гапларни кўтариб юришга қаттиқ қарши чиқди.

Некрасов ўзининг бутун ижодида мана шу адолатли сўзларига амал қилди. У болалик чоғларида Волгага кўп боққанларида, она дарёда кўргани сув эмас, халқ дарди, оҳ-зори эканми унинг бутун шеъриятида халқнинг драмаси, инсон фожеалари оқади. Мана, кеч кирган палла. Ўрмонлар, кирлар ҳувуллаб қолган. Шоирнинг нигоҳини бир парча ўрилмай қолган ер тортди. Бўлиқ бошоқлар. Аммо улар кўнгилда хушвақтлик эмас, ҳасрат уйғотади. Чунки шу бир бўлак ерни экиб, кўкартирган деҳқоннинг сўнгги кучи қирқилган, унда ўримга мажол қолмаган, у энди ўзи етиштирган ҳосилни ўзи ўриб ололмайди, ўз меҳнатининг роҳатини кўролмайди. Бу — «Ўрилмаган ер» шеъри. Некрасовга Россия мана шу ўрилмаган ер бўлиб кўринади. Шаҳарда эса аҳвол бундан енгил эмас: — Мана, эр бетоб ва оч ётибди, у жуда ғамгин, бедармон. Ишсиз зиёли. Наригоқда гўдак очликдан, совуқдан тинимсиз чинқирмоқда. Сал ўтмай у ўлади. Лекин уни кўмгали тобут йўқ. Она ўғилчасига тобут топиб, бетоб эрини боқиш учун кўчага чиқишга мажбур бўлади. Шаҳарнинг даҳшатли воқелиги шундай. Бу замондошлар юрагини ёндирган машҳур «Қоронғи кўчадан тунда ўтсам жим» шеъри. Хўш, бу бемакон, бемор, ҳимоясиз бечораларга нажот йўли борми? Бунга жавоб топиш учун шоир кўрсатган маҳкама эшигига борайлик. Мана бир тўда мужиклар қишлоқдан бош эгиб, ёрдам сўраб келди. Лекин бу жулдур кишиларни ичкарига қўймайдилар. Буларнинг оҳини эшитадиган ҳеч ким йўқ, ҳеч жой йўқ: «Рус мужиги нола қилмаган жой борми екан ёруғ оламда?» — дейди шоир ва бу ёруғ оламни излаб тополмайди. Шу боисдан унинг ижодида курашга чақириқ тобора зўр куч билан янграй бошлайди. Зулмга қарши кураш унинг бирдан-бир қатъий программасига айланди. Шунинг учун ҳам «Қайтиш» шеърида «Курашдан нарига қочган кўнгилга, нафратим қўзгади ўқидим лаънат», дейди. Зотан, унинг эътиқодича, нафратни билмаган кўнгил ҳақиқий муҳаббатдан йироқдир.

Некрасов ўз журналлари: «Современник», кейинроқ «Отечественные записки»да Чернишевский, Добролюбов сингари революцион-демократларга кенг ўрин берди. Булар Белинскийнинг ўрнини босади деб қаттиқ ишонди. Уларни қаерда бўлмасин қатъий, тоймай ҳимоя қилди. Ҳатто Добролюбовнинг «Ҳақиқий кун қачон келади?» мақоласининг босилишига Тургенев сингари либерал дўстлари қарши чиқишган пайтда, Некрасов ҳеч иккиланмай Добролюбов томонида бўлди, унинг илғор ғояларини ёқлади.

«Некрасовда, — деб ёзган эди К. Чуковский «Баззозлар» поэмаси ҳақида сўзларкан, — нарса ва ҳодисаларни халқ қабул қилгандай қабул қилиш ва англаш туйғуси кучли. Гўё буни деҳқонларнинг ўзлари ёзишганга ўхшайди». Некрасов «Мен болаликдан рус мужигининг азоб-уқубатларини, очяланғоч турмушини, ёвузликларини кўриб келаман, шунинг учун шеърларимнинг мавзуини шуларнинг турмушидан оламан», деб айтган эди. У фахр ва ғурур билан «Мен киборлар учун ёзганим йўқ!» — деганида нечоғли ҳақли эди.

Некрасов халқ ҳаётининг оғир манзараларини кўрсатиш билан чор тузумининг қабоҳат, разолатга ботганлигини ҳаммадан ёрқинроқ англатди. Зулмга чидаш ғоятда оғир оқибатларга олиб боражагини шеърий сўз билан уқтирди.

В. И. Ленин «разилликка мувофиқлашган» (Шчедрин) турли тоифадаги либералларга қарши ёзган қатор мақолаларида Некрасовнинг ҳажвий асарларидаги ўткир, шоирона иборалардан фойдаланган, уларнинг замирига аслидагидан ҳам кенгроқ маъно беришга эришган эди.

Рус халқининг севимли миллий шоири Некрасов — бугун ҳам биз билан. У доимо халққа оташин сўз билан хизмат қилишнинг, халқ манфаатини кўзлашнинг, халққа садоқатнинг ва халқдан ўрганишнинг энг юксак намунаси бўла олади.

Иброҳим ҒАФУРОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети план-бюджет ва тармоқ доимий комиссиялари томонидан тузилган тайёргарлик комиссиялари Тошкентда бир неча кун давомида ишлади.

Кичик комиссиялар Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги давлат беш йиллик плани, Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат плани, Ўзбекистон ССРнинг 1972 йилги давлат бюджети асосий кўрсаткичларини қараб чиқдилар, бундан бир йил муқаддам план-бюджет ва тармоқ комиссиялари берган тавсияномалар қандай бажарилганлиги тўғрисида республика министрликлари, идоралари раҳбарларининг ҳисоботини тингладилар.

Саноат бўйича кичик комиссиянинг аъзолари ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш, республика корхоналарида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг хилларини кўпайтириш ва сифатини яхшилашга асосий эътибор бердилар.

Транспорт, йўл хўжалиги ва алоқа бўйича кичик комиссия капитал маблағлардан тўла фойдаланишга, ишга тушириладиган объектларни ўз вақтида фойдаланишга топширишга, оборот маблағларидан тўғри фойдаланишга, тўлов интизомини мустаҳкамлашга эришишни автомобиль транспорти, тош йўллар қуриш ва фойдаланиш министрликларига, алоқа министрлигига тавсия қилди.

Соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссияси даволаш профилактика муассасаларига касалларни боқиш ва даволаш учун бериладиган маблағларнинг сарфланиши устидан контролликни кучайтиришни зарур деб таъкидлади.

Халқ маорифи комиссиясида болалар муассасаларини мебеллар билан таъминлашни яхшилаш, шунингдек ўқувчиларни дарсликлар ва кўргазмали қуроллар билан тўлароқ таъминлаш масаласи қўйилди.

Бошқа кичик комиссияларда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини, сув хўжалиги, аҳолига савдо ва маданий-маиший хизмат кўрсатишни янада ривожлантириш масалалари ўрганиб чиқилди. Кичик комиссиялар Ўзбекистон ССРнинг 1972 йилги плани ва давлат бюджети асосий кўрсаткичларини маъқуллашга қарор қилдилар, лойиҳаларга бир қанча мулоҳазалар ҳамда таклифлар киритдилар.

Кичик комиссияларнинг ишида Ўзбекистон ССР министрликлари ва идораларининг раҳбарлари ҳамда масъул ходимлари қатнашдилар. (ЎзТАГ).

ВЦСПС делегацияси Берлинга келди

БЕРЛИН, 7 декабрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВЦСПС раиси А. Н. Шелепин бошчилигидаги совет касаба союзлари делегацияси Жаҳон Касаба Союзлари Федерацияси раҳбар органларининг ишида қатнашиш учун бугун бу ерга келди.

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ, ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 7 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — ҳайдалган майдон (гектар ҳисобида); учинчи стун — планнинг бажарилиш проценти.

НАМАНГАН	137771	104,2
СИРДАРЁ	257174	103,9
ТОШКЕНТ	220944	102,3
АНДИЖОН	189173	102,3
Самарқанд	216210	85,0
Бухоро	144278	81,1
Хоразм	12157	81,1
Фарғона	92487	79,1
ҚҚ АССР	21548	58,4
Қашқадарё	68725	51,9
Сурхондарё	56174	42,6
Республика бўйича:	1416641	86,1

«МАРС-3» СОВЕТ АВТОМАТ СТАНЦИЯСИНИНГ ТУШИРИЛАДИГАН АППАРАТИ МАРСГА ОҲИСТА ҚЎНДИ

(Боши биринчи бетда).

[illegible]

СПОРТ ХАБАРЛАР

ПЕШҚАДАМНИНГ МАҒЛУБИЯТИ

Тошкентнинг «Спартак» командаси хоккейчилари навбатдаги икки учрашувни ўз майдонларида ўтказишди. Бу сафар спартакчиларга ҳозирча зона ғолиби бўлиб турган энг кучли коллектив — Олмаотанинг «Автомобилист» командаси билан куч синашишга тўғри келди. Қизғин спорт курашига айланган бу ўйинда мавсум бошидан бери енгилмай келаётган меҳмонлар доғда қолишди. Олмаоталиклар ҳужумкорликка куч берган тошкентликлардан 9:3 ҳисобида енгилиб, мағлубият аламини тортишди. Мазкур команда билан такрорий ўйинда спартакчиларга биргина шайба камлик қилиб қолди. Учрашув 4:3 ҳисобида меҳмонлар фойдасига ҳал бўлди.

УНИВЕРСИАДА— МОСКВАДА

«Буревестник» — студент ёшлар кўнгилли спорт жамияти Универсиада мусобақаларини Ватанимиз пойтахти Москвада ўтказилиши ҳақидаги таклифни киритган эди. Жамият ёшларининг бу ташаббуси яқинда Парижда бўлиб ўтган Халқаро университет спорти федерациясининг мажлисида маъқулланди. Студентларнинг ёзги халқаро спорт ўйинлари Москвада 1973 йилнинг 15-25 августи кунлари ўтказиладиган бўлди. Ҳозирча, бундай катта мусобақаларда жаҳоннинг 70 га яқин мамлакатидан вакиллар иштирок этиши кўзда тутиляпти.

«ПАХТАКОР» АФРИКАДАН ҚАЙТДИ

Чет элдаги сафар ўйинларини бу йил Африка мамлакатларида ўтказган «Пахтакор» футбол командаси Тошкентга қайтди. Пахтакорчилар Съерра-Леоне, Кения, Эфиопияда бир неча халқаро ўртоқлик учрашувлари ўтказишди. Командамиз сафардан қайтиш олдидан сўнгги ўйинни Аддис-Абеба шаҳрида маҳаллий «Сент Жорж» клуби футболчилари билан ўтказди. Бу учрашувда ҳисоб очилмади.

ХАЛҚАРО ТУРНИРДА

Ленинградда чарм қўлқоп усталарининг халқаро турнир мусобақалари бўлди. Бир неча кун давом этган олишувларда қарийб ўнга яқин мамлакатдан келган боксчилар ўзаро куч синашдилар. Мусобақада совет спортчилари катта ютуқни қўлга киритишди. Боксчиларимиз жами 31 медаль олишга муваффақ бўлишди. 8 та олтин медаллилар орасида тошкентлик Николай Хромов ҳам бор. Шунингдек, яна бир вакилимиз А. Қодирохунов ҳам муносиб ютуққа эришди.

МАҲМУД ПОЛВОН ИЗДОШЛАРИ

Қадимий обидалар шаҳри Хивада кураш гиламида енгилмаслиги билан ном қозонган машҳур Маҳмуд полвон хотирасига бағишланган мусобақалар бўлди. Уч кун давом этган курашда Хоразм области ҳамда Қорақалпоғистон, Тожикистон ва Туркманистондан келган меҳмонлар ўзаро беллашдилар. Маҳмуд полвон издошлари олишувида жисмоний тарбия ўқитувчиси О. Ражабов, Қўшкўпир районидаги Охунбобоев номли колхоз фельдшери О. Давлатовлар ўз вазнлари бўйича ғолиб чиқишди.

АХБОРОТ

НАВОИЙ АФОРИЗМЛАРИ— ПАРИЖДА

Алишер Навоий номли республика адабиёт музейи олимлари бир қанча альбомларни нашрга тайёрлашди. Альбомлар «Фан» нашриётида чоп этилди. Чиройли ва бежирим ишланган мазкур альбомларга «Бобирнома»нинг машҳур миниатюралари, Навоий асарларига бағишланган расм-иллюстрация ва эсдаликлар, мутафаккир шоирнинг лирик достонлари ва қўл ёзмаларидан парчалар киритилган.

Бу альбомлар ЮНЕСКО ҳузурида ташкил қилинган Париждаги халқаро китоб кўргазмасидан ўрин олди. Франция пойтахтига жўнатилган альбом ва адабиётлар орасида Навоийнинг етти тилда босилган афоризмлари ҳам бор.

З. НИЗОМОВ.

ОМАДИ КЕЛГАН ЎҚИТУВЧИЛАР

Қамаши районида ўқитувчилик қиладиган Хуррам Кенжаев Узбекистон ССР пул-буюм лотереясининг 066/28375 билетига «Москвич-412» машинаси ютди. Қамашига қўшни Яккабоғ районидаги Охунбобоев номли колхозда истиқомат қилувчи ўқитувчи Холқора Жўраевнинг 030/29771 билетига «Урал» мотоцикли чиқди.

Ж. БОБОЕВ.
М. ҲАСАНОВ,

ЕР ЮЗИДА

ҲИНДИСТОН— ПОКИСТОН МОЖАРОСИ

◆ РАВАЛПИНДИ, 6 декабрь. (ТАСС). Покистон ҳарбий қўмондонлигининг вакили бугун Ҳиндистон — Покистон чегарасининг ҳам ғарбий, ҳам шарқий секторларида Покистон қўшинлари билан Ҳиндистон қўшинлари ўртасида давом этаётган шиддатли жанглар тўғрисида ахборот берди. Унинг айтишича, Покистон қўшинлари Жамму ва Кашмирдаги бутун яраш чизиғи бўйлаб ҳаракат қилишни давом эттирмоқдалар. Покистон қўшинлари Пунч шаҳри чеккаларига яқинлашиб келди.

Амритсар секторида Покистон қўшинлари Ҳиндистон территориясига ичкарилаб кириб борди. Бир неча қишлоқ ишғол қилинди

Покистон ҳарбий ҳаво кучлари вакилининг айтишича, жанг бошланган пайтдан бери осмон жангларида, зенит тўпларининг ўқи билан ва аэродромлардан Ҳиндистоннинг 53 та самолёти яксон қилинди.

Покистон авиацияси Ҳиндистоннинг Патханкот, Агра, Амритсар, Сисрдаги аэродромларига ва ҳарбий объектларига ҳужум қилди. Уч кунлик жанг давомида Ҳиндистоннинг 15 та аэродромига ҳужум қилинди.

◆ ДЕҲЛИ, 6 декабрь. (ТАСС). Ҳиндистон ҳарбий қўмондонлиги маълумотларига кўра, чеганинг ғарбий ва шарқий секторларидаги ҳарбий операциялар давомида Покистон ҳарбий ҳаво кучларининг 47 та самолёти яксон қилинди. Ҳиндистон ҳарбий денгиз кучлари Покистоннинг учта ҳарбий кемасини, иккита эсминци ва битта сув ости кемасини ғарқ қилган. Ўша маълумотларга қараганда Покистон 37 та танкидан маҳрум бўлган.

Ҳиндистон қўшинлари Ражастон штати секторидаги Рамгарх шаҳри яқинида Ҳиндистон территориясига 24 километр ичкарилаб бостириб кирган Покистон қўшинларининг ҳужумини қайтарган. Шу районнинг ўзида Покистоннинг 23 та танки шикастлантирилган.

Расмий вакилнинг айтишича, ғарбий фронтда Ҳиндистон қўшинлари Лохур жанубида Покистон давлат чегарасидан ўтиб, Покистон территориясига 28 миля кириб борган. Бхаметатар, Махатжон-Кидхани, Ғози, Каждор ва Скарбу манзилгоҳлари ишғол қилинган.

Ҳиндистон расмий вакилининг гапларига қараганда, Покистон қўшинларининг тўрттагача бригада бўлиб, Жамму ва Кашмирга қилган ҳужуми қайтарилган.

Шарқий Покистонда «Мукти бахини» озодлик кучларининг отрядлари билан Ҳиндистон қўшинлари кўпгина манзилгоҳларни озод қилганлар. Ҳиндистон қўмондонлиги расмий вакилининг берган маълумотига кўра, Покистон қўшинлари Шарқий Покистон пойтахти — Дакка яқинида мудофаага ўтишга мажбур бўлганлар. Даккадан шимолда Покистон қўшинлари муҳим темир йўл узели — Тангидан чекиндилар.

Ҳиндистон ҳарбий-ҳаво кучлари Ғарбий Покистоннинг Карочи, Равалпинди, Исломобод, Лайлпур, Пешовоз, Мултон шаҳарларидаги ҳарбий объектларга бомба ташлаб, зарба бердилар. Читагонг ва Дакка шаҳарлари ҳам бомбардимон қилинди.

◆ ЛОНДОН, 6 декабрь. (ТАСС). Покистон радиосининг хабарига кўра, бугун Покистон Ҳиндистон билан дипломатик алоқаларни узган.

*Покистон—Ҳиндистон қўшинлари ўртасида шиддатли жанглар. Покистон Ҳиндистон билан дипломатик алоқаларни узди.

*Ҳинди-Хитой фронтларида.

*КУН КЕЧИРИШ ҚИЙИНЛАШМОҚДА.

*Қоронғида топишганлар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ТОКИО. Япония Компартияси Марказий Комитети ташқи сиёсат масалалари билан шуғулланувчи комитетининг раиси К. Уэда баёнот берди. Бу баёнотда Япония Компартияси Шарқий Покистон халқининг талабларини қўллаб-қувватлаётганлиги ва Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги урушнинг дарҳол тўхтатилиши зарурлигини таъкидлаётганлиги кўрсатилади.

◆ МАДРИД. Бу ерда эълон қилинган маълумотларга кўра, Испанияда расмий рўйхатга олинган 254 минг ишсиз бор. Ноябрь ойида ишсиз кишиларнинг сони ўтган йилнинг сентябрь ойидагига нисбатан 30 минг кўпайган. Мадрид, Барселона, Малага, Севилья ва Сарагоса вилоятларида ишсизлар айниқса кўп.

◆ РИМ. Катанияда ва Феррарада фашизмга қарши кучли намойишлар бўлиб ўтди. Катаниянинг ўн минг аҳолиси — ишчилари, хизматчилари, ёшлари ва яқин атрофдаги қишлоқларнинг деҳқонлари мамлакатда фашизмни тиклаш йўлидаги уринишларга қарши қатъий норозилик билдирмоқ учун байроқлар, транспарантлар ва шиорлар кўтариб, шаҳар кўчаларидан ўтдилар.

◆ ХАНОЙ. Камбоджа ватанпарварлари 6-йўл фронтида катта муваффақиятга эришдилар. Юз кун давом этган жанглар натижасида улар Пномпень қўшинлари солдат ва офицерларидан 12 мингдан кўпроқ кишини сафдан чиқардилар, кўплаб ҳарбий қурол-аслаҳани қўлга туширдилар.

◆ ХАНОЙ. Патет Лао агентлиги хабар беради: Лаос ватанпарварлари ноябрь ойида душман солдат ва офицерларидан бир мингдан кўпроқ кишини, шу жумладан кўплаб Таиланд ёлланма аскарларини сафдан чиқардилар, душманнинг 6 самолётини уриб туширдилар, 7 ҳарбий машинасини яксон қилдилар. (ТАСС).

КУБА. Қурилиш ишларида меҳнаткашларнинг ва оммавий ташкилотларнинг актив қатнашиши уй-жой проблемасини тезроқ ҳал этишга имкон бермоқда. Суратда: Куба пойтахтининг янги райони — Гавана-дель-Эстедаги қурилишлар.

Пренса Латина—ТАСС фотоси.

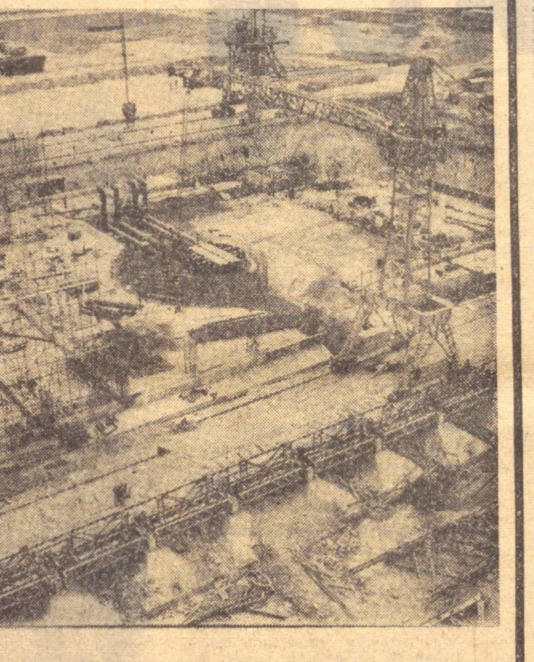

БОЛГАРИЯ. Дунай дарёси бўйидаги Козлодуй шаҳрида Совет Иттифоқининг техникавий ёрдамида атом электр станцияси қурилмоқда. Электр станция қурилиб, 1975 йилда тўла ишга туширилгач, унинг қуввати 880 мегаваттга етади. Суратда: Атом электр станцияси қурилиш майдонларидан бирининг кўриниши.

Н. Минев (АПН) фотоси.

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ КАТТА АКАДЕМИК ТЕАТРИДА
9, 14, 15, декабрда
ПРЕМЬЕРА
А. КОЗЛОВСКИЙ.
«ТАНАВОР»
3 пардали балет
Г. КОЗЛОВСКАЯ либреттоси
Узбекистон ССР халқ артисти Б. ҚОРИЕВА ва Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Б. ВАСИЛЬЕВ, Р. ТАНГУРИЕВ, И. ЮСУПОВ, И. КОНТАРЯНЛАР иштирок этадилар.
Дирижёр — Узбекистон ССР халқ артисткаси Д. АБДУРАҲМОНОВА.
Постановкачи-балетмейстер — Г. МАРКАРЬЯНЦ.
Рассом — Г. СОТНИКОВ.
Кеч соат 7 да бошланади.
Билетлар сотилмоқда.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА
МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА
31 ДЕКАБРДАН 10 ЯНВАРГАЧА
МУЗ УСТИДА БАЛЕТ ТОМОШАЛАРИ
П. ЕРШОВ.
«КОНЁК ГОРБУНОК»
(2 парда 10 кўринишли)
МУЗ УСТИДА РАҚС
НОВОСИБИРСК ХАЛҚ ЁШЛАР АНСАМБЛИ ИЖРО ЭТАДИ.
Ансамблнинг бадиий раҳбари — Лев Николаевич БЕЗЗУБИК.
ТОМОШАЛАР: кундуз соат 11, 3 ва кеч 6 да бошланади.
МАКТАБ ВА БОЛАЛАР МУАССАСАЛАРИДАН КЕЛГАН ЗАЯВКАЛАР ҲАР КУНИ ЭРТАЛАБ СОАТ 10 ДАН КЕЧ 7 ГАЧА СПОРТ ЗАЛИДА РЕГИСТРАЦИЯ ҚИЛИНАДИ.

«Нойес Дойчланд» газетаси Нью-Иоркдаги ўз мухбири Клаус Штайнигернинг Америка мафияси тўғрисидаги мақоласини босиб чиқарди. «Новости» матбуот агентлиги газетхонлар эътиборига ана шу мақоланинг қисқача вариантини ҳавола қилаётир.

«ЭРКИН ДУНЁ» ҚИЁФАСИ

ЖО КОЛОМБО ВА УНИНГ ДЎСТЛАРИ

Жо Коломбо ўзини кўпинча «ер участкалари сотиш бўйича камсуқум даллол, гул магазини ҳамда дафн этиш бюросининг хўжайини» сифатида таништиради. Аслида эса у Коза Ностранинг жиноий ташкилотига қарашли беш қудратли гангстерлар синдикатидан бирининг бошлиғидир...

Эллигинчи йилларнинг ўрталарида Жо Коломбо махсус командага аъзо бўлиб кирди. Бу команда гангстерлар бош раҳбарининг шахсий рақибларини йўқотиш билан шуғулланарди. У раҳбарининг топшириғига биноан ўзининг бўлажак рақиби Жо Галло билан биргаликда 15 марта қотиллик қилди. Гарчи у ўн икки марта ҳибсга олинган, шунингдек «мафиянинг яширин ишлари» ҳақида маълумот бермагани учун 30 сутка қамалиб чиққан бўлса ҳам АҚШ суд доираларидан қўрқадиган ери йўқ эди. Чунки унинг асосий даромад манбалари: кўплаб қиморхоналар, судхўрлик банклари ҳамда Кеннеди номидаги Нью-Иорк аэродроми устидан «ҳукмрон»лиги сирлигича қолаверади.

Бруклиндаги кўп қаватли уйдан ташқари Коломбо теннис кортлари, сузиш ҳовузлари, ипподроми бўлган улкан ер-мулкка ҳам хўжайинлик қилади. Нью-Иоркнинг солиқ бошқармасидаги амалдорлар эса Коза Ностранинг каллакесарларидан қўрқиб, бу ҳақда оғиз ҳам очолмайдилар. Фақатгина яқинда «Ньюсуик» журнали кўринмас империяни тавсифлаб, мафиянинг «кенг доиралар манфаатдор индустрияга эга эканлиги ва унга кўп миллиардлаб долларлар сарфланаётганини» таъкидлади.

«Ташкилий жиноятлар Уолл-стрит банклари ва суғурта компанияларининг ишларига чуқур ўрнашиб олди, — деб хабар берди Ассошиэйтед Пресс агентлиги шу йилнинг 22 июлида, — жиноят дунёсининг 62 бошлиғи пул, заём ҳамда ўғирланган ёки қалбаки қимматбаҳо қоғозларни ана шу ташкилотларда асрашяпти». Мафиянинг иқтисодий қудратига келганда шуни айтиш мумкинки, унинг йиллик даромади 30 дан 60 миллиард долларгача боради. Шундай экан, унинг АҚШда мэрларни, конгресс аъзоларини, сенаторларни, судьяларни, прокурор ва полиция амалдорларини ёппасига сотиб олиш имкони беқиёсдир.

Коломбо ҳатто шу даражага бориб етдики, сиёсатдонлардан орқада қолишни истамай қўйди. Сиёсий масалаларни шахсан ўзим ҳал этадиган пайт келди, дея қарор қилди у. Шу мақсадда у Қўшма Штатларда биринчи мустақил гангстерлар (каллакесарлар деб ўқинг — ред.) партиясини тузишга киришди. Бу партия «гражданлар эркинлиги Италия — Америка уюшмаси» деб аталди. 1970 йилнинг июнида уюшманинг биринчи бирлаштирувчи слёти чақирилди. Бу слётга 50 мингдан зиёд делегат тўпланди. Улар орасида йирик буржуа партияларининг деярли барча етакчи сиёсатдонлари бор эди. Гарчи барча раҳбарлик лавозимларини мафиянинг таниқли бошлиқлари эгаллашган бўлишса ҳам. Нью-Иорк губернатори Нельсон Рокфеллер гангстерлар уюшмасининг аъзоси деган фахрий унвонни зўр миннатдорчилик билан қабул қилиб олди.

Коломбонинг қистови билан Американинг юстиция министри Митчелл шаҳар маъмурларига жиноят содир бўлган тақдирда Коза Ностранинг антиитальян номи ва мафия сўзини ишлатмаслик тўғрисида кўрсатма берди. «Форд мотор корпорейшн» фирмаси эса ўзи пул билан таъминлаб турган Федерал қидирув бюроси ҳақидаги телеэшиттиришлардан «таҳқирловчи иборалар»ни олиб ташлашга ваъда берди.

Буржуазия журнал ва газеталари, радиостанциялари ва телестудиялари Америкада «гражданлик ҳуқуқлари учун кураш»нинг янги ҳаракати бошлангани ҳақида жар солишди. Бундай шов-шувлар АҚШда гражданлик ҳуқуқлари учун чинакам курашувчиларни чалғитиш учун ҳам атайлаб авж олдириб юборилди. — Кейинчалик Коломбо раввин Меир Кахане билан каллакесарлар иттифоқини тузгач, шов-шувларга учган гўл кишиларнинг кўзи мошдек очилди. Экстремист, негрлар ва советларга қарши «яҳудийларни ҳимоя қилиш» уюшмасининг бошлиғи М. Кахане устидан олиб борилаётган суд процессларидан бирида Коломбо ўз тўдаси билан суд залига кириб келди-да ашаддий сионист билан «бирдамлигини» намойиш этди. Котиллик ташкилотларининг бошлиқлари бир-бирининг қўлини қисиб, келгусида бир-бирини қўллаб-қувватлашлари ҳақида қасамёд қилишди.

Коломбо ҳамда унинг каллакесарлик синдикати таъсирининг кучайиб бориши Коза Ностранинг Нью-Иоркдаги бошқа бошлиқларини ташвишга солиб қўйди. Айниқса уларнинг энг кучлиси Карло Гамбино жиддий ташвишга тушди. Июль ойининг бошларида Коломбо уюшмаси иккинчи марта ўз слётига тўпланганида залда ўқлар чийиллаб қолди. Коломбо боши ва елкасидан ўқ еди. Суиқасд қилган 24 ёшли йигитни полициячилар қўлга туширган ернинг ўзидаёқ Коломбо тарафдорлари отиб ўлдиришди.

Оғир яраланган Коломбони яқин орадаги президент Рузвельт номидаги госпиталга олиб келишди. Бу ер дарҳол мафия қасрига айлантирилди эшик олдига, зинапоя ва коридорларга гангстерлар уюшмасидан постлар қўйилди. Бошлиқнинг палатасини тажрибали қотил Винсент Вингс ўқланган автомат билан қўриқлаб турди. У бу ерга жабрланганнинг қариндошларидан бошқа ҳеч кимни киритмади. Бегоналардан фақат профессионал террорчи Меир Каханегагина бошлиқ ҳузурига кириб чиқишга рухсат этилди.

(АПН).

НАРХ-НАВО ОШМОҚДА

ПАРИЖ. Умумий меҳнат конфедерацияси маълумотларига кўра, 1968 йилнинг июлидан то 1971 йилнинг июлигача бўлган давр ичида Францияда нарх-наво 25 процент ошган.

Умумий меҳнат конфедерациясининг бош секретари Жорж Сеги ўз нутқида ана шу рақамларни келтирган. Меҳнаткашларнинг кун кечириши тобора қийинлашиб бораётган бир пайтда, 50 энг йирик капиталистик компанияларнинг олган фойдалари сўнгги ўн йил ичида 50 процентдан 100 процентгача кўпайган. «Пежо» автомобил фирмасининг олган фойдалари эса, тахминан, ҳатто 159 процент ортган.

Жорж Сеги умумий меҳнат конфедерацияси меҳнаткашларнинг меҳнат қилиш ҳуқуқи учун, ишсизлик хавфига қарши олиб бораётган курашига биргаликда таъсир кўрсатиш масаласини муҳокама қилмоқ учун учрашув ўтказишни Ғарбий Европадаги бошқа мамлакатларнинг касаба союзларига таклиф қилди. (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА, 17.55 — ТОШКЕНТ, 18.00 — Ахборот, 18.15 — Телефильм. **Узбек тилида:** 18.45 — Дам олиш маршрутлари бўйлаб, 19.00 — Мақом кечаси, 19.45 — Миллионлар ленинча университети, 20.00 — МОСКВА, **Доктор Ева** (телефильмнинг 1-2 сериялари), 21.30 — ТОШКЕНТ, 21.50 — **Петербурглик судхўр** (телеспектакль).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 — МОСКВА, 17.35 — Ўқувчилар учун кўрсатув, 18.00 — Ранг яратган бўёқлар, 18.30 — Курск магнит аномалияси, 19.00 — Музикали учрашувлар, 19.35 — Ҳужжатли фильм, 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.40 — Ҳужжатли фильм, 21.00 — Қишлоқни электрлаштириш проблемалари, 21.30 — Концерт.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари, 20.05 — Музикали кўрсатув, 20.55 — **Хўроз** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 9/XII да Танавор.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 9/XII да **Олтин девор.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 8/XII да **Ёшлинда берган кўнгил**, 9/XII да **Паранжи сирлари.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/XII да **Учинчи орзу**, 10/XII да **Биринчи бўса.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — СОВЕТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ.

КИНО

Дайди (2 серия) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли, «КУКЧА», САНЪАТ САРОЙИ, «ДРУЖБА», «СПУТНИК», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Анжелика — фаришталар маликаси (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Тасодифлар ёнма-ён — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Россия империясининг салтанати ёки яна қўлга тушмас қасоскорлар (кундуз соат 12 ва 2 яримда). **Қимматли секундлар** (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да) — «ЧАЙКА».

Казимир — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (тоқ соатларда).

Тошкент кооператив техникуми сиртқи филиалининг дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилотлари техникум ўқитувчиси — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи С. Хаимовга рафиқаси **Тамара ХАИМОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26, Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914. 330683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455 Халқаро хаёт —337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат —332036. 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143. 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка —337343. Корректура—337162. Эълонлар—338142. Коммутатор—330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09.

А. — 283. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС — 64697. Р. 03081.